יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 2 | Łódź, Wtorek 2 stycznia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ט"ו טבת תרצ"ד | № 2

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

יו"ד. דעלעגאציעס ביים מלוכה-פרעזידענט

אפגעגעבען וואונשען צום נייעם יאהר

וו א ר ש א, 1 (טעלעפאניש).

דער מלוכה-פרעזידענט האט היינט אויפגענומען דעלעגאציעס, וועלכע זענען געקומען אפגעבען וואונשען צום נייעם יאהר.

פון יודישע דעלעגאציעס זענען געקומען: חרב דעפ. לעווין, ראבינער פראפ. משה שאר, די רבנים קאנאל, קאהאנע, נייפעלד און גוטשעכטער.

מצד דער ווארשאווער יודישער קהלה: — פרעזעס מאזור און טראקטענהיים; מצד די אונפארטייאישע — פרנס שטיקגאלד; מצד די יודישע סענאטארען — ד"ר טוכאטין. ווייטער זענען געווען דעלעגאציעס פון יודישע ארגאניזאציעס, פון יודישע סוחרים, האנדווערקער, קליינהענדלער א. א.

שטורמישע דיסקוסיע אויף דער „מזרחי"-קאנפערענץ

ו א ר ש א, 1 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דער נעכטיגער טאג אויף דער „מזרחי"-קאנפערענץ איז געווען פארנומען מיט דיסקוסיעס, וועלכע האבען געטראגען טיילווייז א שטורמישען כאראקטער און איז געווען געווענדעט געגען דער פאליטיק פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

די סענסאציע פון טאג איז אבער געווען דער ארויסטריט פון ירושלים'ער רב פישמאן, וועלכער האט ערקלערט: אז פארבשטייגען האט מען נישט ארייננעלאזען אין דער עקזעקוטיווע, צוליב דעם וואס ער איז געווען געגען דעם, וואס דער עקזעקוטיווע האט געשטיצט די קאמפאניע געגען דער אומלעגאלער טוריסטיק. עס איז געקומען צו א גרויסען טומעל.

בעת די דיסקוסיעס האט מען זיך ארויסגעזאגט געגען שטיצען דעם קרן-קימת און קרן-היסוד.

היטלער האט שוין בעקומען די שטעלונג פון פראנקרייך צו דער ענטוואפענונגס-פראגע

ב ע ר ל י ן, 1 (ספ. טעל.)

קאנצלער היטלער האט היינט אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר, וועלכער האט איהם אינפארמירט די שטעלונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג וועגען ענטוואפנונגס-פראגע. נאכדעם האט דער אמבאסאדאר איבערגעבען היטלער'ן שריפטליך דעם בעשלוס פון דער פראנצויזישער רעגירונג. ביי דער אודיענץ איז געווען אנוועזענד דער דייטשער אויסערן-מיניסטער נויראט.

הרינו מודיעים בזה צערנו העמוק על פטירת הרב הגאון חסיד ועניו

מוה"ר יהודה ליבוש ווייכסלפיש ז"ל

חבר לועד הרבנים דפה

ומבקשים אנו את כל בני עירנו לבוא ולחלק לו כבוד, למען כבוד התורה.

ההלוי' תהי' היום בשעה 1 בצהרים ממעונו ברחוב ברעזינער 13

ועד הרבנים לעדת לודז

הקהלה העברית בלודז.

סטארשי פעלדשער

A. Neumark

האט זיך איבערגעצויגען אויף

28 פאלודניאווא 28

טעלעפאן 163-46

נעמט אן פון 8.30—10 פריה און 2—4 נ.מ.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

בברכת מזל-טוב

הנני מברכים את חברינו חבר הועד שלנו

ר' יצחק שיליא נ"י

לנשואי בתו הכלה בלומה שתחי' עם החתן רפאל שייא נ"י

הועד של החברה חסד של אמת ומנחמי אבלים לאדז

את חבר הועד של החברה „חסד של אמת ומנחמי אבלים" בלאדז

ר' יצחק שיליא נ"י

לנשואי בתו הכלה בלומה שתחי' עם החתן רפאל נ"י הנני מברך בברכת מזל-טוב. יזכה לראות מהם בנין עדי עד וירוה מהם נחת-

המזכיר של החברה

יהושע זאראמב

זם אני בין המברכים

יהושע קאפעל 7115

אונזער טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דער שווערגעטראפענער פרוי רבקה לוסין און סינד'ער צוליב'ן טויט פון איהר מאן און זייער פאטער

צאלקע נ"ע

וועלכער איז יאהרען-לאנג געשטאנען אין דער שפיץ פון אונזער פעראיין.

עהרע זיין אנדענקען!

דער פעראיין פון די זאדע-וואר-פאבריקאנטען אין לאדז.

איבעראשענדע נייעס

פאר די רעסטאראן-בעזוכער

מיר טיילען מיט, אז אזוי ווי מיר האבען פערגרעסערט אונזער לאקאל און מיר גיבען שוין ארויס אונזערע בעזאנסטע

געשמאקע מיטאגען

אהן בעגרענצונג פון 4 שפייזען נאר 80 גר.

„ 5 שפייזען „ 1.25

אוונדברויט „ 4 שפייזען „ 70 גר.

בעמערקונג: מיר נעהמען אן באנקעטען, בעלער, בופעטען, ווי אויך חתונות אין אונזער לאקאל צו קאנקורענץ-פרייזען.

די קוך ווערט געפיהרט אונטער דער אויפזיכט פון די בעסטע פאכמענישע קרעפטען.

מיט אכטונג

„BAR ROGOŻYKA"

ZIELONA 11, tel. 189-14.

וויכטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודזקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך רענטגענישע הילף

דורכשיקעס און דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען.

די פערוואלטונג.

לעבער

צו וועש און העמס-שקעס ווערן געמאכט

שרודמיעסקא 8

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

פאר

גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד-סווישעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

צום קארנאוואל!

די לעצטע שיך-מאדעלען

עמפפעהלט

A. Ogórek

ŁODŹ, ZAWADZKA 11.

די ברענענדע אימיגראַציע-פראַגע אין א״י

גרויסער רעפעראַט פון פּראָפ. בראָדעצקי אין לאָנדאָן

די ברענענדע פראַגע פון דער יודישער אימיגראַציע אין פּאַלעסטינע, און די פּאָליטיק פון דער רעגירונג מיט איהר געזעץ אויף די טוריסטען וועלכע זענען געבליבען אין לאַנד אָהן ערלויבניש, איז בעהאַנדעלט געוואָרען אויף דער זעקסטער זיצונג פון דער גרויסער ציוניסטישער קאָמפּעניע, וואָס איז פאָרגעקומען אין לאָנדאָן.

פּראָפעסאָר בראָדעצקי האָט געהאַלטען אַ גרויסען רעפעראַט.

מיט אַ יאָהר צוריק — זאָגט ער — ווען איך האָב בעריכטעט וועגען דער לאַגע האָבען פיל געשעהענישען פון דער גרעסטער בעדייטונג נאָך נישט געהאַט פּאַסירט. זינט יענער צייט איז אויפ׳ן פּאָליטישען האָריזאָנט אַרויפגעשוואומען דער שוואַרצער וואָלקען פון דער דייטשער קאַטאַסטראָפע. די טרויעריגע געשעהענישען זענען אונז אַלעמען גאַנץ גוט בעקאַנט.

מען איז צו אונז געקומען מיט מיטערע טענות: סטייטש, די ציוניסטען האָבען נישט אויסגענוצט די קאָניונקטורען, האָבען נישט גענומען די איניציאַטיווע אָנצופיהרען מיט דער הילפס-אַקציע לטובת די דייטשע יודען. די דאָזיגע טענות קענען אויך צוריקגעוויזען ווערען מיט אַ נאָכווייזונג אויף די החלטה פונ׳ם לעצטען קאָנגרעס אָנצופיהרען די גאַנצע אַקציע פון בעזעצען דייטשע יודען אין ארץ ישראל אונזער פיהרער, ד״ר ווייצמאַן.

וואָס אָנבעלאַנגט די ענטוויקלונגס-טעטיגקייט פון דער רעגירונג אויף פערשידענע געביטען פונ׳ם ארץ ישראל׳דיגען לעבען, וואָס דאָס איז זעהר אָפט קריטיקירט געוואָרען צוליב דעם לאַנגזאַמען און איינגעהאַלטענעם טעמפּאָ פון דער אַרבייט, קען מען פערצייכענען אַן ענדערונג, אַ שינוי אין דער טאַקטיק פון דער רעגירונג אינ׳ם לעצטען יאָהר. די ערעפנונג פון חיפה׳ער האַפען, דער ערשטער אמת׳ער, גוט-געבויטער האַפען אין ארץ ישראל און אפשר אינ׳ם גאַנצען נאָהענטען מזרח אין מאָדערנע צייטען.

נאָך אַ וויכטיגער שריט איז איבערגענומען געוואָרען פון דער רעגירונג אויס׳ן געביט פון פערזאָרגען דאָס לאַנד מיט דעם אומענטבעהרליכסטען הצטרכות — וואַסער, וואָס ווערט איצט געזוכט דורך אויסגראָבונגען אין אַלע טיילען פונ׳ם לאַנד. לויט ווי געאָלאָגישע עקספּערטען האַלטען, איז פאַרהאַן אַ גרויסע האָפנונג צו געפינען אין ארץ ישראל די רייכסטע קוואַלען פון וואַסער.

די צווייטע וויכטיגסטע פראַגע אינ׳ם הייגטיגען ארץ ישראל זענען: — לאַנד און עליה. מיר ווייסען שוין פון פריעהערדיגע וויפיל לאַנדלאָזע אַראַבער, וואָס זענען „בעבען" אַרויסגעשטויסן געוואָרען דורך חפּר יודישע לאַנד-קויף טעטיגקייט, ס׳איז גאָר מערקווירדיג, אַז דער קאָלאָניען-מיניסטער האָט אָנגעגעבען דייער צאָל אַלס 889, בעת אין זשענעווע איז ער נאָר געווען 589, ד. ה. מיט גאַנצע 300 ווייניגער. דאָס ערקלעהרט זיך דורך דעם אומשטאַנד, וואָס דער מיניסטער האָט אין זיין אינפאָרמאַציע אויך אַריינגערעכענט די יעניגע אַראַבער-פעלאַכען, וועלכע וועלען אין דער צוקונפט אַרויסגעשטויסען ווערען דורך דעם, וואָס די יודען געהען אָפּקויפען דעם באָדען אויף וועלכען די געפינען זיך איצטער. אַ גאָר דעליקאַטע אויסרעכענונג! פון וואַנען איז עס געוואָרען, אַז יודען מוזען פערדרענגען אַראַבער דורך קויפען זיי וועלכען שטיקעל לאַנד, איז מיר אומבעקאַנט. יעדענפאַלס וואָלט איך וועלען אָנדייטען אויפ׳ן טרויעריגען פאַקט, אַז דער מיניסטער האָט גאָרנישט וואָס מורא צו האָבען פאַר אַ צו שטאַרקער לאַנד-קויף בעוועגונג, ווייל אין דער לעצטער צייט זענען מיר אַזוי ווייט צוריקגעבליבען אין דער היקדש, אַז מיר קויפען קוים מיט מאַטערניש אַ וועלכע נישט איז 20 טויזענד דונאַם אַ יאָהר.

די פראַגע פון עליה — אימיגראַציע — איז נאָך אַ ברענענדערע. ס׳איז אָבער בישטאַ קיין גרונד פאַר יענער פּאַניק און מורא וואָס פיהלען זיך אין דער יודישער עפענטליכקייט און דער פּרעסע. להיפוך, אָנקוקענדיג די ציפערען פון סטאַטיסטיק מוזען מיר זיין כמעט ווי צופרידען מיט דער ענטוויקלונג פון דער עליה. אין פערלויף פון 1933 זענען נישט ווייניגער ווי 35—36 טויזענד עולים אַריינגעקומען קיין ארץ ישראל; דאָס איז די העכסטע ציפער אין דער געשיכטע פון דער יודישער אימיגראַציע. וואָס דשע איז דאָ צו דאגה׳ען, מגזם צו זיין אונזערע שוועריגקייטען אין האַקען שוי בען איך די ענגלישע קאָנסולאַטען?

די סיבה פון דער דאָזיגער אונרוהיגקייט, וואָס האָט לעצטענס אַרומגעכאַפּט די יודישע מאַסען, ליגט אין דעם, וואָס דער פּראָצענט פון סערטיפיקאַטען, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין פערגלייך מיט דער צאָהל סערטיפיקאַטען וואָס זענען געפאָדערט געוואָרען פון דער יודישער אַגענץ, איז אין די לעצטע יאָהרען זעהר געפאַלען. בעת אין די ערשטע יאָהרען איז עס געווען 90 פּראָצענט, איז דאָס אין 1933 געפאַלען ביז 23 פּראָצענט.

ארץ ישראל וואַרט נישט, די אַרבייט געהט אָן מיט ריזיגע שריט, די אַגענץ שטעלט איהרע פאָדערונגען פאַר אַ גרויסע צאָהל סערטיפיקאַטען אויפ׳ן גרונד פון זאָרגפעלטיגער אינפאָרמאַציע וועגען אַרבייטס-בעדינגונגען אין ארץ ישראל, און אויפ׳ן גרונד פון אַ ריין מאַטעמאַטישער בערעכענונג פון דער צאָהל אַרבייטער אין וועלכע מען נויטיגט זיך אין פערשידענע אינדוסטריעלע און אַגריקולטורעלע אונטערנעהמונגען, וואָס וואַקסען איצט אויס ווי איבער נאַכט אין אַלע טיילען פון ארץ ישראל.

די ענגלישע רעגירונג וויל עס נישט פערשטעהן. זי האָט זיך אָנגעשטאָסען דעם גענומען פאַר די אומגליקליכע טוריסטען, וואָס זענען פערבליבען אינ׳ם לאַנד האָבענדיג געפונען דייער היונה און פרנסה, און וויל זיי גאָר פערטרייבען פונ׳ם לאַנד נאָר צוליב אַ קליינעם פעהלער, וואָס זיי האָבען בעגאַנגען אין נישט ווענדען זיך אין צייט צו דער רעגירונג פאַר אַנ׳ערלויבניש צו פערבלייבען אין לאַנד.

די רעגירונג וואָלט געדאַרפט זיך גוט מיישב זיין וועגען דעם ערנסטען ענין, און נישט אַריינברענגען דעמאָראַליזאַציע אינ׳ם לאַנד דורך יאָגען זיך נאָך טוריסטען, וועלכע זענען שוין איינגעוואָרצעלט אינ׳ם לעבען פונ׳ם לאַנד און ברענגען גרויס נוצען, און דורך דעם שענדליכען סיסטעם פון שפּיאָנען, וועלכע פערקויפען זייערע ברידער פאַר אַ פּאָר גראָשען.

די טענות פון די אַראַבער געגען אַ גרויסער עליה זענען אין גאַנצען נישט אויסגעהאַלטען אין עקאָנאָמיש פעלש. וואָס שייך אַראַבישע אַרבייט, געהט אין דעם פאַל נאָר בלויז וועגען אַ קאַמף געגען עקספּלואַטירען דעם אַראַבישען אַרבייטער דורך געוויסע יודישע עלעמענטען, צאָהלענדיג איהם אַ לעכערליך-קליינעם אַרבייטס-לוין, און אַזוי-אַרום בערויבען דעם יודישען אַרבייטער און אַראָבזעצען אויך זיין אַרבייטס-לוין.

מיר דאַרפען אָנווענדען אַלע וועגען און מיטלען צו איבערצייגען די גאַנצע וועלט, אַז יודען קענען אין דער צוקונפט שפּילען אַ גרויסע ראָלע אַלס די פערמיטלער צווישען מזרח און מערב, צווישען ביידע צדדים, וואָס געפינען זיך אויף ביידע זייטען פון סועץ-קאַנאַל.

זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש)

הייגט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטערען-ראַט אונטערן פאָרזיץ פון פּרעמיער יענדזשעיעוויטש.

עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע בעזעץ-פּראָיעקטען, וואָס וועלען אַריינגעטראָגען ווערען אין משך פון הייגטיגער וואָך אין סיים.

אביגדור גאָלדסמיד בעעהרט פון ענגלישען קעניג מיט׳ן טיטול „סער"

לאָנדאָן, 1 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער עהרען-ליסטע פון ענגלישען קעניג לכבוד ניי-יאָהר, האָט דער ג. פּרעזעס פון ועד-הקהלות, ראַט-מיטגליד פון דער יודישער „אַגענץ", אביגדור גאָלדסמיד, בעקומען דעם טיטול „סער".

געשטאָרבען יאַקוב וואַסערמאַן

ווין, 1 (ספּ. טעל.)

הייגט אינדערפריה איז אין שטעטעל אויסזעע, געשטאָרבען אויף אַ האַרץ-שלאַג דער בעריהמטער דייטש-יודישער שריפטשטעלער יאַקוב וואַסערמאַן.

לונאַטשאַרסקי׳ס קערפּער געבראַכט קיין מאָסקווע

מאָסקווע, 1 (ספּ. טעל.)

דעם טויטען קערפּער פון פערשטאָרבענעם בילדונגס-קאָמיסאַר לונאַטשאַרסקי האָט מען געבראַכט קיין מאָסקווע.

די טרומנע האָט מען אַריינגעפיהרט אין אַרבייטער-הויז פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען. די טרומנע האָבען געטראָגען ליטווינאָוו, קרעסטינסקי, שמאַשקי און אַנד.

מיניסטער סיימאָן קומט הייגט קיין רוים

רוים, 1 (ספּ. טעל.)

מיניסטער סיימאָן האָט צוגעאיילט זיין רייזע קיין רוים און הייגט קומט ער קיין רוים.

אין די מאָסגעבענדע קרייזען שמועסט מען, אַז עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז זיין צוגעאיילטע רייזע טראָגט אַ פּאָליטישען כאַראַקטער.

יודישע פּעטיציע פון דייטשע איבערשלעזיען

אויף דער יאַנואַר-סעסיע פון פעלקער-בונד-ראַט

גענף, 1 (יט"א טעלעגראַפיש)

ווי דער יט"א-פאַרשטעהער דערוואוסט זיך, זענען די מיטגלידער פון פעלקער-בונד-ראַט אינפאָרמירט געוואָרען בלויז וועגען איין פּעטיציע וועגען דער בעהאַנדלונג פון דער יודישער מינדערהייט אין דייטש איבערשלעזיען.

אין דער פּעטיציע פון דער קהלה אין שטעטעל פּראַסקאַ ווערען אויסגערעכענט פיל פאַלע פון פערלעצונגען די בעשטימונגען פון דייטש-פּוילישען קאָנווענץ. די דייטשע רעגירונג האָט נאָך ביז איצט קיין שום בעמערקונגען צו דער דאָזיגער פּעטיציע נישט געמאַכט. די דאָזיגע פּעטיציע וועט צו ערשט בעטראַכט ווערען פון דער „קאָמיטע פון 3" און וועט וואַהרשיינליך צוגעשטעלט ווערען צו דער יאַנואַר-סעסיע.

ס׳איז נאָך דאָ אַ צווייטע פּעטיציע פון אַ ברעסלויער אַדוואָקאַט סימאָן, וועלכער וואוינט איצט אין קאַטאָוויץ. די לעצטע האָט אָבער נישט קיין אויסזיכטען געשטעלט ווערען צו דער פעלקער-בונד-סעסיע.

קאָנפיסקירט אין ווין 26 קאַסטענס מיט אויפרייס-מאַטעריאַל געשיקט פון דייטשלאַנד

ווין, 1 (ספּ. טעל.)

די ווינער פּאָליציי האָט קאָנפיסקירט 26 קאַסטענס מיט אויפרייס-מאַטעריאַל, וואָס איז געשיקט געוואָרען פון דייטשלאַנד צו אַ געוויסען ווינער סוחר.

די רעוויזיע האָט אַרויסגעוויזען, אַז אין די קאַסטענס געפינען זיך פעטאַרדעס רויך- און טרעהרען-באָמבעס און אַ נייע קאָנסטרוקציע פון גראַנאַטען מיט גיפט-גאַזען. אויך אַ ליסטע פון פּערטרויאונגס-מענער פון גאַנץ עסטרייך צו וועלכע די מאַטעריאַלען האָבען געזאָלט פאַנאַנדערגעשיקט ווערען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען מאַסען-אַרעסטען.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

הייגט גרויסע פּרעמיערע CECIL B. de MILLE גרויס מייסטערווערק רעזשי
„בונט פון יוגענד"
נעכסטער פּראָגראַם: דאָס גרויסע מייסטערווערק „אַבקעל מאַזעס" מיט מאָררים שוואַרץ אין דער הויפּטראָלע
דער זאַל איז גוט בעהייצט. אָנהייב 4 אַ זייגער נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער בייטאָג.

הייגט גרויסע פּרעמיערע
CHARLES BICKFORD אין דער הויפּטראָלע
סענסאַציאָנעלער פילם 300 אַרטיסטען און טויזענטער סטאַטיסטען.
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע
דער זאַל איז גוט בעהייצט

שוואַרצבערג׳ס
בעוואוסטע קאַפּעלושען-ווערקשטעל
ביז איצט פּיעטריקאַווער 50, געפינט זיך איצט
6-ער שערפּיען 30
(בענעדיקטאַ), פּראַנט, געוועלב
עמפּפעהלט אַ גרויסען אויסוואַהל פון
דאַמען און מענער-היט
בעמערקונג: אַלע רעפּעראַטורען, וואָס זענען געגעבען געוואָרען אויפ׳ן אַלטען אַדרעס קענען לויט׳ן נייעם אַדרעס אויסגעקויפט ווערען.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגעמאַכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50 געדעקט די אַדרעס
„TOLA"
23 Zawadzka 23
II wejście parter.

טוריסטען-רייזעס
ארץ-ישראל
די טוריסטען-אָפּטיילונג ביי דער ציוני. אָרגאַניזאַציע אָרדענט איין
עקסקורסיעס
קיין ארץ-ישראל
(גרופּענווייז און אינדיווידועל)
די רייזע קומט פאָר דורך קאָנסטאַנץ מיט׳ן גרויסען פּוילישען דאַמפער „פּאָלאָניאַ"
די נאָהענטסטע אויספאָהרונגען:
דעם 8 און 22 יאַנואַר
5 „ 19 פעברואַר
5 „ 19 מערץ
צוליב דעם, וואָס די פּאַס-פאָרמאַליטעטען פאַרנעהמען פיל צייט, דאַרפען די פעראינטערעסירטע פאַרזאָרגען זיך פריהער מיט בעצייטען.
אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין ציוני. סטישען ביוראָ, פּיאָטרקאָווסקאַ 29.

אוירען, נאָז און האַלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ טאָרישע פון 2-11 און פון 5-8 אָוונט.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאָקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פּיעטריקאָווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אָן פון 3-5 נאָכמיטאָג.

ערעפענט געוואָרען
אויף פּיעטריקאָווער 59
געוו. „Rogów"
פון גרעסטן אַנטאָמיש-פּאַטאָלאָגישען
מוזעאום
וואָס בעזיצט 6 אָפּטיילונגען, איבער 1000 עקספּאָנאַטען, זעלטענע נאַטור-ערשיינונגען פון דער וועלט ווי: צווייי צוזאַמענגעוואַקסענע קינדער (Sjami) אַ ציקלאָפּ מיט איין אויג, אַ קינד מיט 2 פּנים׳ער א. ז. וו.
אָפען טעגליך פון 11 פריה ביז 11 אָוו.
איינטריט נאָר 50 גר.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אַדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—1 מיטאָג און פון 6—9 אָוונט.
זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פּרייזן

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. פון
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אָן פון 1-2 און פון 5-7 אָוונט
אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, קוואַרץ, דיאַטערמיע א. ז. וו.
לעטשניצע - פּרייזן.

לאדז
2 יאנואר 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
2 יאנואר 1934

די קעמפערין פאר יודען-רעכט

בעגעגעניש מיט דער אינטערעסאנטסטער ווינער פרוי

(קארעספאנדענץ פון ווינע)

— ווילט איהר הערען א פרוי, וואס איז איין יאהר היבולכט אינטערעסאנט?

מיט אזא פראגע האט זיך צו מיר געווענדעט איינער פון מיינע קאלעגען־זשורנאליסטען.

איינגעכן האבען מיר זיך ביידע געפונען אין א האלב בירגערליכען, האלב פראלעטארישען קווארטאל פון ווינען ביים אריינגאנג אין א גרויסען זאל.

„גערעכטיגקייט", די ציישונג פון אירענע האנד! אירענע האראנד איז געגען ראסען האס!! האבען זיך געריסען אויפ'ן קול די ציישונגס־טרעגער ביים זאל.

„דער אמת וועגען אנטיסעמיטיזם"! נייע ברא־שור פון אירענע הא־אנד! האבען פארגעליגט ביים אריינגאנג עטליכע פרויען. פלאקאטען ביים זאל האבען מיטגעטיילט, אז אירענע האראנד וועט היינט האלטען א פארטראג וועגען אנטיסעמיטיזם.

די האראנד האט מיך אנגעהויבען צו אינטריגירען:

— א יודישקע?? האב איך געפרעגט.

— א הונדערט פראצענטיגע קריסטין! נאך מעהר, זי איז א פרומע קאטאליטשקע. פון אן אלטער אפיציר'ען־פאמיליע. דער מאן איהרער איז אויך אן אפיציר און שפילט א בעדייטענדע ראלע אין דער היימווער.

— א זקנה?

— אן אינפאל! א יונגע און שיינע!! איהר וועט שוין זעהן!

יונג, שיין, א פרומע קריסטין און שטעלט זיך איין פאר עפעס יודען! עפעס קלעפט זיך נישט די מעשה! וואלט זי כאטש אלט געווען א יאהר פופציג, וואלט מען נאך געקאנט פערשטיין איהר אינטערעס! און וויפיל ענערגיע, וויפיל אויפאפ־פערנדע לייזענשאפט ליגט זי אריין אין איהר ארבייט! זי האט דאך געשאפען א גאנצע בעוועגונג, וועלכע טראגט איהר נאמען! יעדענפאלס מוז עס זיין אן אינטערעסאנטע פרוי.

די פערזאמלונג האט זיך געעפענט. פארזיצער איז א בעקאנטער ווינער אדוואקאט. ער גיט דאס ווארט אירענע האראנד. אין זאל ברעכען אויס שטורמישע אפלאדיסמענטען; איהר קען מען שוין זעהן. צום רעדנער־טיש גייט צו א שלאנקע שיין געבוילטע פרוי, אין א בעשיידענעם שווארצען קלייד אהן קיין שום בעפוצונגען. פון ערשטען בליק קען מען איהר געבען א יאהר 25. א פיין אינטעליגענט פנים, לעבעדיגע אויסדרוקספולע אויגען. איך קוק זיך איין אין דער פרוי און מיין פערוואונדערונג האלט אין איין וואקסען. איך קען נאך אלץ נישט נעהמען ערנסט נישט די פרוי, נישט די בעוועגונג, וואס זי האט געשאפען.

נאר פון די ערשטע ווערטער, וועלכע זי זאגט ארויס, איבערצייג איך זיך, אז נישט נאר מען קען, נאר מען מוז די יונגע פרוי נעהמען ערנסט. די פערזאמלונג באלד די אויפמערקזאמקייט פון דער אודיטאריע. אין זאל האבען זיך געפונען נישט וועניג בעלבים אויף פיקאנטע ערשיינונגען, די זענען געקומען ווי אויף שפאס, אבער פון די ערשטע ווערטער אן, וואס די פרוי האט ארויסגעזאגט, האט א טיפער ערנסט אלעמען ארומגענומען. די שפאסמאכער האבען געפעפעט די מיילער. וואס קומט דא פאר?? צי דען מיינט עס די פרוי טאקע אזוי ערנסט, זי איבערצייגט און זיכער זי קעמפט?

יא, זי מיינט עס מיט דער פולער ערנסטקייט.

אירענע האראנד איז אן אויסגעצייכענטע רעדנערין, אבער איהר קראפט ליגט אין דער טיפער איבערצייגטקייט, מיט וועלכער זי רעדט ארויס יעדעס ווארט. איידער זי האט גענומען רעדען, האב איך ערווארט א מין קאקעטערייע פאזע פון א יונגער בעחנ'ודיגער פרוי: קוקט אדרבא, מענשען, ווי גערעכטע איך בין! אבער אין איהר האלטונג איז נישט געווען קיין שפור פון די אייגענשאפטען! אין איהר פאזע, נישט אין איהרע זשעסטען, נישט אין די ווערטער! נאך מעהר, זי האט געמאכט דעם איינדרוק פון א מענש, וואס איז פאנאטיש איבערגעגעבען זיין זאך און אלדאס איבעריגע גייט איהם לחלוטין נישט אן!

וועגען וואס האט זי גערעדט? דאס זענען אלץ בעקאנטע זאכען: וועגען דעם, אז יודען זענען פונקט אזעלכע מענשען, ווי אלע איבעריגע, אז די יודען האבען פיל אויפגעטון פאר דער מענשליכער קולטור, זי האט אפעלירט צו די קריסטליכע געפיהלען פון די צוהערער, זי האט גערעדט געגען ראסיזם און נאציאנאל־סאציאליזם אלס בעוועגונג, וואס שטיים אין פולען ווידערשפרוך צו דער קריסטליכער

מאראל, זי איז לייזענשאפטליך ארויסגעטראטען געגען די העצער און רכילות בנוגע דעם יודענטום.

פון קינדהייט אויף בין איך געוואוינט געווען צו הערען, זאגט האראנד, אז יודען „בעטרוגען" די ארימע קריסטען, זויגען זייער בלוט, מאכען פערמעגענס אויף זייער חשבון. אלע יודען האבען זיך מיר פארגעשטעלט אלס עפעס ראטשילדס. דאס יאהר האב איך זיך בעקענט מיט דעם יודישען קווארטאל, מיט דער ארימקייט, וואס הערשט דארט און איך בין געווארען איבערראשט, ווי איז דאך געווען צו זאגען, אז פון די קנאפע 200,000 יודען, וואס וואוינען אין ווינען, הענגען 60,000 געצוואונגען זיך צו ווענדען נאך שטיצע פון דער געמיינדע!

גייט אדרבא, רופט אירענע האראנד צו איהרע צוהערער, אין די קיכען אויף דער לעאפאלד־שטראסע און איהר וועט זעהן ווי די יודישע ראטשילדס שטייען אין דער רייה צו בעקומען א טעלער געקעכץ, און א שטיקעל ברויט! גייט אין די היימען פון דעם יודישען קהל און איך וועט ארומנעהמען א צרה צו רעדען וועגען יודישע בייט זויגער און אויסנוצער!

— איהר וועט דאך אבער נישט אפליקענען, אז צווישען די יודען זענען פאראן אויך גרויסע גבירים! — רייסט איינער איבער די רעדע פון דער פרוי.

אירענע האראנד שטעלט זיך אפ אויף א וויילע דאן בעמערקט זי אין די הענד א ביכעל און ווייזט אויף, אז צווישען די גרויסע גבירים אין דער וועלט פערנעהמען די ערשטע ערטער דווקא נישט קיין יודען. אין דייטשלאנד, א שטיגער, זענען די רייכסטע מענשען קרופ, עקסקייזער ווילהעלם, טיסען, רעכלינג, גרויספירשט זאקסען — ווייבאר, פירשט פאן טורן און מאקסים א. אז. וו. דאסזעלבע איז אין פראנקרייך, אזא הארמאטען־קעניג ווי שנייר דער וואלט געקאנט אויסקויפען דאס פערמעגען פון אלע ראטשילדס. ענליך איז אין ענגלאנד און אין די פעראייניגטע שטאטען. מארגאן, קארנעגי, ראקפעלער, פארד, זענען זיי נישט קיינע אריער?? פון אלע דייטען קאן מען הערען, זאגט

פרוי אירענע, אז יודען זענען רייך, אבער קיינער וועט נישט איינפאלען צו מאכען פארווארפען די קריסטען דערפאר, ווייל זיי האבען טיסענס, ראק־פעלערס, קרופס"?

אין דער אוניווערזיטעט איז געווארען א בעווע־גונג, ווי די פרוי וואלט ענטדעקט די גרעסטע אמע־ריקע, עס הערען זיך אויסרופען: זי איז דאך גערעכט! ווען אירענע האראנד האט געענדיגט איהר רעדע, וואס האט געדויערט העכער א שעה צייט, האבען איהר די צוהערער געמאכט א הילכיגע אוואציע.

אירענע האראנד רעדט מיט גרויס איינפאכ־קייט וועגען דער בעוועגונג, וואס זי האט געשאפען און וועלכען דער בעציהונג, וואס זי האט צו זיך ארויסגערופען מצד די מענשען פון איהר ספערע.

— ווען איך, א שטייגער, וואלט געווארען א טענצער'ין, און וואלט ארויסגעטראטען אין די קאסטיומען פון זשא עפינע בעקער, וואלט מען דאך מיר עס לייכט מוחל געווען, אבער דאס, וואס איך טרעט ארויס אין שוץ פון די געפייניגטע און פער־פאלגטע יודען — דאס קאנען מאנכע נישט פער־שטיין און זענען מיר נישט מוחל...

נ. ט.

א מערקווירדיגער צוטרוי

פוילישער אפיציאז וועגען היטלער'ן און זיינע ערקלערונגען

ווי דער מנהג איז, ווידמעט דער הויפט־ארגאן פון דער סאנאציע די „גאזעטא פאלסקא" איהר לייט ארטיקעל אין ניי־יאהר נומער דער אויסען־פאלי־טיק פון פוילען. די ציישונג מערקט אן די ריכט־ליניעס און הויפט־שטריכען פון דער פוילישער אוי־סערליכער פאליטיק אין פערגאנגענעם יאהר, אז די ערשטע שטרעבונג פון דער פוילישער רעגירונג איז געווען אפצוהיטען דעם שלום אין דער וועלט און איינצושטעלען פריידליכע בעציהונגען מיט די שכנים צו די גרונדליניעס פון דער פוילישער פאליטיק האט געהערט דאס נישט וועלען בעגליקען וואסער עס איז לאנד דורך אנווארפען איהם די פוי־לישע מלוכה־אידעען, אזוי ווי דאס טוען אנדערע רעגירונגען. די פוילישע רעגירונג האט קאנסעקווענט דיך געהאלטען אין כלל ביי דער פאליטיק לגבי די אנדערע מלוכות: קיין שום זאך וועגען אונז טאר נישט בעשלאסען ווערען אהן אונז, און די צווייטע ליניע איז געווען: אזוי ווי אנדערע בעציהען זיך צו אונז אזוי בעציהען מיר זיך צו די אנדערע.

דאס בלאט גייט דאן איבער צו דער פערהעלט־ניש לגבי די בעזונדערע מלוכות. „עס וועגען די בעציהונגען מיט דייטשלאנד און דא הערען מיר אזעלכע דיבורים וואס בערעכטיגען נישט די ניכטער קייט און רוהיגקייט, וועלכע עס האט זיך געשטעלט אלס כלל די פוילישע רעגירונג. דער פובליציסט פון רעגירונגס־אפיציאז ווייזט ארויס א מערקווירדיגע לייכטגלויביגקייט אין די ווערטער און צוזאגען פון היטלעריסטישען דייטשלאנד, הגם אלץ אין דעם לאנד פון דער ריינער ראסע רעדט דערפאר, אז צו די ווערטער פון היטלערן און פון דיינע מענשען קאן מען זיך נישט בעציהען אנדערש ווי מיט דעם גרעסטען אומצוטרוי.

די „ג. פ." שרייבט: מען קאן נישט לייקענען אז עס איז געקומען אן ענדערונג פון דער דייטשער זייט (אין דער אינטער־נאציאנאלער פאליטיק) סקעפ־טיקער בעהויפטען אז דאס איז אן ענדערונג פון דער טאקטיק און נישט פון דער פאליטיק. מיר האלטען אבער, אז א פרינציפיעלער פעהלער אין די בעציהונגען צווישען פעלקער ווי צווישען איינצעלנע פערזאנען איז דאס אננעהמען אלס הנחה דעם בייזען ווילען מצד דעם פארטנער, צו אזא שטעלונג קאן מען בערעכטיגען בלויז פאקטען. ווען דער בייער קאנצלער — און אהן ספק פיהרער פון היינטיגען דייטשלאנד — דריקט אויס א גאנץ אנדערע בעציהונג צו פוילען אידער מיר זענען עס געוואוינט געווען צו הערען מצד די פריסישע יונקערס, ווען ער רייסט איבער מיט דעם באנסענס פון בעטראכטען פוילען אלס „סעזאנשטאט" און בעשטעטיגט, אז נישט נאר מען דארף זיך רעכענען מיט דער פעס טער עקזיסטענץ פון פוילען, נאר מיט איהר גערעכטען רעכט צו שפילען א געהעריגע ראלע אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק, ווען ער ער־קלערט ענדליך, אז עס זענען נישט פאראן צווישען פוילען און דייטשלאנד קיין שום פראגען וועלכע זאלען זיך נישט לאזען לייזען אויף א פריידליכען אופן, זענען דאס אלץ זאכען פונקט אזוי פערגינס־טיגע און קלוגע, ווי נישט פערנינפטיג און נישט קלוג עס זענען געווען די רייד, וואס האבען זיך געלאזט הערען פון דייטשלאנד מיט א יאהר צוריק".

עס איז צו בעוואונדערען די לייכטגלויביגקייט וואס האט מיטאמאל ארומגענומען די פיהרער פון דער פוילישער פאליטיק, פולער צוטרוי צו היטלערן! אויב היטלער זאגט אז אלע פראגען קאנען ערלע־דיגט ווערען פריידליך דאן מוז מען גלויבען דעם פיהרער פון דייטשלאנד! אויף אנאנדער איינשטע־לונג מוז מען האבען פאקטען, און צי איז נישט אלץ וואס טוט זיך אין דייטשלאנד איין שרייענדיגער פאקט, אז די ווערטער פון היטלערן זענען פוסטע רייד וואס דארפען בעהאלטען די אמתע כוונות? צי האט זיך היטלער אפגעזאגט פון די יונקערישע רעווידאנס־פלענער? און אויב עס וועט קומען צו רעווידיע, צי קאן דאן אויך זיין א פריידליכע לעזונג פון די פראגען צווישען פוילען און דייטש לאנד?

הוראגאן-פייער פון דער סאוו.-פרעסע

געגען דער חוצפה פון די דייטשע ראסיסטען

שוין א וואך צייט ווי מיר זעהען עדות פון אזא „הוראגאן־פייער" אין דער סאוויעטישער פרעסע קע גען בערלין, וואס מיר געדענקען שוין נישט א ילו פון די צייטען פון הקגמערגט מאמאנדוט ווער גען דער מזרח־פאליטיק פון דייטשלאנד.

דער פרעסע־אנגריף איז איצט שטארק קאמבי נירט, עס ווערען „בעשאסען" דער „אוקראינישער געבייט", די באלטישע ליגע און די איבערווייניסטע עבינים פון דייטשלאנד אין שייכות מיטן לייפציגער פראצעס.

ממש א סענסאציע איז געווען דאס פייערען — צום ערשטען מאל זינט 15 יאהר — דעם יאהרשאג פון בעפרייען אוקראינע פון אונטער דער דייטשער אקופאציע. דער אפיציעלער ארגאן פון דער אוקראי נישער קאמפארטיי, דער כארקאווער „קאמוניסט" איז ארויס מיט א ספעציעלען נומער געווידמעט דער פייערונג, א גאנצע רייה אויטענטישע פאטאגראפיעס זאגען עדות וועגען דעם בלוטיגען טערא אין רוי בערישער עקספלואטאציע. א שוידערליכען איינ־דרוק מאכט די פאטאגראפיע וואס שטעלט בפועל ממש פאר א „וואלד פון תליות" וואס איז ארויסגע וואקסען אלס רעזולטאט פון בעוואפענטען ארבייטער אויפשטאנד אין יעקאטערינאסלאוו (איצט דניעפ־ראפעטראווסק).

די אויבענדערמאנטע „זכרונות" פונקט ווי דער פאקט פון דער פייערליכער אויפגראבונג פון „עס קיינמאל נישט געפייערטען יאהרטאג שטייען אהן ספק אין פערבינדונג מיט די נישט לאנג ענטדעקטע יאטשייקעס פון דער אוקראינישער מיליטערישער ארגאניזאציע אויף אוקראינע, וואס זייערע פעדים פיהרען אויסשליסליך קיין בערלין, עס זענען דער־ריבער פערשטענדליך די ווארענונגען פון „קאמור גיסט" — „מען זאל נישט ריזיקירען מיט דער איבער חזרונג פון געו. האפמאנס מארש".

אויך די סיטואציע אין די באלטישע מלוכות איז בעאומרוהיגענדיג פאר די אנפיהרער פון דער סאוועטישער פאליטיק, די שטרעבונגען פון בער־לין צו בעהערשען פאליטיש די באלטישע מלוכות ווערען אין מאסקווע גענומען זעהר ערנסט.

די דאזיגע בעאומרוהיגונג דריקט אויס ראדעק אין א גרויסען ארטיקעל אין „איזוועסטיא" אין וועל כען ער ציטירט דערקלערונגען פון איינפלוסרייכען דייטשע פרעסע־ארגאנען, וואס בעטראכטען די אומ אפהענגיגע ליטע, עסטלאנד און לעטלאנד אלס די קומענדיגע קאלאניאלע געביטע פון דריטען רייך.

ראדעק שטעלט פעסט, אז די רעאליזירונג פון אט־די שטרעבונגען וואלט געווען געווענדעט סיי געגען ראטענפערבאנד סיי געגען פוילען, ווייל עס גייט אין שאפען ביים באלטיקום אן אפעראציע בא זע, וואס וואלט געדינט אלס אויספאל־פונקט געגען די סאוויעטען און וואלט בעדראהט דעם ארי־ערגאנג פון דער פוילישער ארמעע, שאפענדיג א מעגליכקייט צו אטאקירען גלייכצייטיג גרודזיאנדז און גראדנע.

אויך דער פיבאל פון דעם לייפציגער פראצעס (דעם פראקוראר'ס רעדע) האט ארויסגערופען אין דער סאוו. עטישער עפענטליכקייט אן אמת'ן שטורעם. אזעלכע עפיטעטן ווי „די בלוטיגע פאשיסטישע קאמעדיע" און „תליונישע לאפעס" געהערען צו די „מילדסטע" מיט איין ווארט — אמבאסאדאר נאדאלני וועט זיין יום־טוב אורלויב פערברענגען נישט גאר פרייליך.

ארטאפעדישער אנשטאלט

בראָטעזען, גארסעטען, א ר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט. לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען בעגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

צוזאמענפאר פון יוד. קאאפעראטיווע בענק
פון לאדזער און קעלצער וואיעוואדזטוועס
איז נעכטען פארגעקומען אין לאדז

אונטערן פארזיץ פון ה' דאבושינסקי (זד. וואלא), איז נעכטען אין לאקאל פון דער דיסקאנטא-באנק, פיעטריקאווער 48, פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די יודישע קאאפעראטיווע בענק אין דער לאדזער און קעלצער וואיעוואדזטוועס.

פון רעוויזיאנס-פערבאנד זענען אנוועזענד געוועזן די ה"ה ד"ר פרנס, אינספעקטאר שמויש און אינגספ. מיכעלסאן. ס'זענען אנוועזענד געוועזן דעלעגאטען פון אנ'ערך 30 שטעט אין ביידע וואיעוואדזטוועס.

ד"ר פרנס האלט א לענגערע רעדע וועגען דער לאגע פון די יודישע קאאפעראטיווען אין פוילען. ער האט אנגעוויזען אויף די סיבות, וועלכע האבען געבראכט צום אונטערגאנג פון א רייה קאאפעראטיווען און שטעלט פעסט, אז טראץ דעם קריזיס זענען היינט צו טאג טעטיג אנ'ערך 400 יודישע קאאפעראטיווע בענק אין פוילען און האבען שוין אדורכגעמאכט אלע שוועריגקייטען פון קריזיס. בנוגע די בענק וואס זענען געפאלען ווערען אנגענומען שריט זיי צו סאנירען אדער צו ליקווידירען. ד"ר פרנס שטעלט פעסט מיט צופרידענקייט, אז די אלע בענק וועלכע זענען ליקווידירט געווארען אדער אפגעשטעלט זייער טעטיגקייט, האבען אויסגעצאהלט זייערע התחייבות'ן לגבי פרעמדע פארזאגען און אויף די סומעס, וועלכע זענען נאך נישט אויסגעצאהלט געווארען איז פארהאן א געהעריגע דעקונג.

ד"ר פונס שטעלט זיך דאן ברייטער אפ אויף די בעציהונגען צווישען דעם פערבאנד און דעם „פונדיישאן" און שטעלט פעסט, אז לעצטענס האבען זיך אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען איינשטעלען נארמאלע בעציהונגען צווישען פערבאנד און דער „פונדיישאן".

אינספעקטאר שמויש בעריהרט א רייה ארגאניזאציאנעלע און פראקטישע פראגען פון דער קאאפעראטיווער בעוועגונג און ווייזט אן אויף די מיטלען, וועלכע קענען פיהרען צו א געזונדער און נארמאלער ארבייט פון די קאאפעראטיווען.

דאן רעפערירט אינספעקטאר מיכעלסאן, דער איצטיגער דירעקטאר פון דער פערבאנדישער אינקאסא-צענטראלע, וועגען דער גלענצענדער ענטוויקלונג פון דער נייער אינסטיטוציע, וואס איז געשאפען געווארען ביים פערבאנד.

ארום די דאזיגע רעפעראטען ענטוויקעלט זיך א ברייטע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'נעהמען אנטייל: פעטשיצקי (סילעוו), ליטמאנאוויטש (לוטעטאוו), מאנטצא (קעלץ), ראזענבערג (לאדז), ד"ר קראנער (קלעטשעוו), מאמעלאק (סלופצי), קליינמאן (פאביאניץ), יאכימאוויטש (טורעק), יעלין (אזארקאוו) א. א.

אלס רעזולטאט פון דער דיסקוסיע איז נאגענומען געווארען אנ'איינשטימיגער בעשלוס צו אפראבירען די שטעלונג פון פערבאנד צום „פונדיישאן" און אויפצופאדערען דעם נייעם ראט אנצונעהמען אלע מיטלען, אז די אונטערהאנדלונגען זאלען דערפיהרען צו א געמיינזאמער פלאטפארם פון פראקטישער קאאפעראטיווער ארבייט.

צום סוף נעמט נאך א ווארט ה' גאלדשטיין (טשענסטאכאוו), וועלכער פאדערט אויף די קאאפעראטיווען, זיי זאלען צוטרעטען אלס מיטגלידער פון דער פערבאנדישער אינקאסא-צענטראלע און זייער אינקאסא-אפעראציע אדורכפיהרען דורך דער דאזיגער אינסטיטוציע.

דאן טרעט מען צו צום וועהלען מיטגלידער צים ראט פון פערבאנד. די וואהלען קומען פאר אויף פראפארציאנעלע יסודות. פון 21 מיטגלידער אין ראט פון פערבאנד האבען די לאדזער און קעלצער וואיעוואדזטוועס דאס רעכט צו וועהלען 3 מיטגלידער. אזוי ווי ס'איז נישט מעהר אריינגעטראגען געווארען ווי איין ליסטע, זענען אלע 3 מיטגלידער געוועהלט געווארען „ען-בלאק". אין ראט זענען געוועהלט געווארען סען. בודזינער (לאדז), דאבושינסקי (זד. וואלא), גאלדשטיין טשענסטאכאוו). דערמיט האט זיך דער צוזאמענפאהר געענדיגט.

פון לאדז האבען אין צוזאמענפאהר אנטייל גענומען די דיסקאנטא באנק, פיעטריקאווער 43, די קליינהענדלער-באנק, אגראדאווא 2, און די האנדווערקער-באנק, פיעטריקאווער 20.

נייע קלאסיפיקאציע פון די האנדווערקער-ווארשטאטען
און פערזיכערונגס-אנשטאלט פאר אומגליקס-פאלען

די לאדזער האנדווערקער-קאמער האט ארויסגעשיקט צו אלע צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע א צירקולאר וועגען דער פערזיכערונגס-אנשטאלט אין פאל פון אנ'אומגליק פון דער ארבייט.

דער צירקולאר האט מיט'ן אנהויב פון יאהר 1934 א גרויסע בעדייטונג פאר אלע האנדווערקער. אין צירקולאר ווערט געזאגט:

די האנדווערקער-קאמער טיילט מיט, אז דאס ארבייטס-מיניסטעריום האט בעאויפטראגט דעם פערזיכערונגס-אנשטאלט פאר אומגליקס-פאלען אנצוהויבען די נייע קלאסיפיקאציע פון די ארבייטס-אנשטאלטען, לויט די פרינציפען פון דער פראיעקטירטער פעראדנונג וועגען דעם הויך פון אפצאהל פאר פערזיכערען אויפ'ן פאל פון אומגליקליכקייט צו פערדינען, אדער טויט צוליב אנ'אומגליקס-פאל אדער פראפעסיאנעלע קראנקהייטען.

דער דערמאהנטער פערזיכערונגס-אנשטאלט טרעט איצט צו אויסצופיהרען. דעם אויפטראג פון מיניסטעריום און וועט אין די נאהענטסטע וואכען ארויסשיקען אלע ארבייטגעבער ענטשפרעכענדע דעקלאראציעס, אויפ'ן גרונד פון די דעקלאראציעס, וועלכע וועלען אויסגעפילט ווערען דורך די ארבייטסגעבער, וועט די אנשטאלט שטיצען דאס צורעכענען דעם געגעבענעם ארבייטס-ווארשטאט צו די געהעריגע קאטעגאריעס און קלאסען פון דער פערזיכערונג.

די האנדווערקער-קאמער בעט אלע צעכען און ארגאניזאציעס, אז זייערע מיטגלידער זאלען אויספילען די צוגעשיקטע דעקלאראציע מעגליך מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט און זאלען זיי צוריקשיקען דעם פערזיכערונגס-אנשטאלט אין בעשטימטען טערמין. די האנדווערקער-קאמער לעגט גרויס געוויכט אויפ'ן אויספילען די דאזיגע דעקלאראציעס, ווייל אין די לעצטע יאהרען האבען אין די ווארשטאטען געקענט פארקומען ענדערונגען, וועלכע קענען האבען אנ'איינפלוס אויפ'ן צורעכענען די ווארשטאטען צו א העכערער קאטעגאריע אדער קלאס און דאס קען זיין לרעה די האנדווערקער.

מערדערליך צושלאגען א יודישען בייגעל-פערקויפער
אין לאקאל פון ענדעקישען „ארענדאווניק"

די לאדזער „ארענדאוניק"-העלדען, האבען נעכטען בעגריסט דאס נייע יאהר על פי נוסח „ארענדאווניק".

מיט א קורצע צייט, האט אין לאדז אויף פיעטריקאווער 92, אנגעהויבען ערשיינען אנ'ענדעקיש-כוליגאנישע צייטונג „ארענדאוניק", וועלכע גיסט פעך און שוועבעל אויף יודען, און רייצט דעם פינסטערען המון אויף אלץ, וואס יודיש איז.

נעכטען אווענד איז אויפ'ן הויף פיעטריקאווער 92 געקומען א יודישער בייגעל-פערקויפער און געשריגען: „דריי בייגעל א צעהנער". די „ארענדאווניק"-מיטארבייטער האבען דעם יונגעל אריינגערופען אין רעדאקציע-לאקאל, כלומרשט קויפען בייגעל. פלוצלינג האט זיך פון אינווייניג געהערט מורא'דיגע געוואלדען. דאס האבען די „ארענדאוויקעס" מערדערליך צושלאגען דעם יונגעל, און שפעטער איהם ארויסגעווארפען אויפ'ן הויף. דער יונגעל איז געוועזן פערבלוטיגט און צוביילט אזוי, אז ער האט זיך קוים געהאלטען אויף די פיס.

אז די יודישע שכנים האבען גענומען פראטעסטירען, האבען זיי די כוליגאנעס געדראהט מיט מעסערס.

דער יודישער בייגעל-פערקויפער איז דורך פאליציי אפגעפיהרט געווארען אין קאמיסאריאט, וואו ס'איז צוזאמענגעשטעלט געווארן א פראטאקאל.

ס'איז געפעהרליך מיט'ן גליטש!

(2) אויפ'ן הויף אויף שיראקאווסקיעגא 65 האט זיך אויסגעגלייטשט און צובראכען דעם רעכטען פוס, דער 51-יאהריגער הויזווירט מאריאן גורסקי. מען האט איהם אפגעפיהרט אין קריינז-שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

בע'שמחה'טערהייד...

(2) נעכטען זענען אין שייכות מיט'ן ניי-יאהר אין פערשידענע פונקטען פון דער שטאט פארגעקומען איינצעלנע געשלעגען צווישען שיכורים.

אין יעדען פאל בעזונדער האט אינטערווענירט פאליציי און פאגאטאווע.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהמס-שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אווענט.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקן
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

א קאץ — א מערדערין

(א) אין דארף גרושיצע, קאלישער קרייז האט די משפחה קאזלאווסקי געטראפען זייער קינד, דעם 2-יאהריגען פיאטר — ליגען אין זיין וויג א טויטען אין א קאלוושע בלוט.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ביינאכט, ווען אלע זענען געשלאפען, האט זיך די שטוב-קאץ צוגעגנב'עט צום יונגעלע און איבערגעביסען איהם דעם האלז. נאך דעם גלייך איז די קאץ אין ערגיץ נעלם געווארען, און מ'קאן זי נישט געפינען.

א קינד איז דערווארגען געווארען מיט א „סמאטשעק"

(2) פאסירט האט עס אויף מיאנאווסקיעגא 33 מיט דער 3-חדשים'דיגער העלע ריטשקאווסקי.

די מוטער האט דעם קינד אריינגעשטעקט אין מויל א „סמאטשעק", און איז אליין אוועק עפעס טון אין דער שטוב.

אז די מוטער איז צוריקגעקומען צום קינד — איז עס שוין געוועזן דערווארגען פונם סמאטשעק, און קיין דאקטאר האט שוין דא גארנישט געקאנט העלפען.

דינסטאג 2 טו טבת תרצ"ד

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.31

פאבאר-רעגיסטער פון 1913
קאן מען נאכקוקען אין מיליטער-ביורא

פון היינט ד. 2. ביז'ן 15. יאנואר ה. י. וועט מען אין לאקאל פון דער מיליטערישער ביורא (פעטריק. 165) קענען ארורכזעהען דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהרגאנג 1913.

די פערעגיסטרירטע האבען רעכט צו מאכען אויסבעסערונגען און אנווייזען אויף טעותים.

עקזאמענס פאר אינהאבער פון ביטע-ביורא'ס

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע אין די ערשטע טעג פון דעם חודש פונאנדערשיקען צו די אינהאבער פון ביטע-ביורא'ס, וועלכע האבען אנגעגעבען מעלדונגען וועגען פערלענגערען זייערע קאנצעסיעס — אז זיי זאלען זיך שטעלען צו ענטשפרעכענדע עקזאמענס.

בעפרייט וועלען ווערען פון די עקזאמענס בלויז די אינהאבער, וואס פיהרען זייערע ביורא'ס 8 יאהר און מעהרער.

דאס פראלאנגירען פון די קאנצעסיעס וועט זיין אפהענגיג פונ'ם אויסהאלטען דעם עקזאמען.

פינאנץ-קאנטראלע פון האנדלס-אונטערנעהמונגען

(א) היינט הויבען אן אלע לאדזער פינאנץ-אמטען צו לוסטרירען די האנדעלס- און פאבריקס-אונטערנעהמונגען, בכדי פעסטצושטעלען, צי זיי האבען אויסגעקויפט פאטענטען און פון ענטשפרעכענדע קאטעגאריעס.

א סברא, אז צוליב דער שווערער ווירטשאפטליכער סיטואציע האבען א רייה פירמען אנגעמאלדען די ליקווידאציע פון זייערע געשעפטען.

מארשאל פילסודסקי' ווערט געלערענט אין די שולען

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פון היגען שול-אינספעקטאריאט וועלען אינ'ם נייעם פראגראם פון דער פוילישער ליטעראטור אין די מיטעלשולען איינגעפיהרט ווערען א רייה מארערנע ווערק.

צ. א. נעהמט אויך דאס דאזיגע נייע פראגראם ארום, אין 7 און 8 קלאס — די געוועהלטע שריפטען פון מארשאל יוזעף פילסודסקי.

א צירקולאר וועגען רעמאנטירען דירות

(2) אין שייכות מיט'ן נויטיגען אדורכפיהרען רעמאנטען אין פערשידענע דירות, האט די לאדזער וואיעוואדזטווע שטיצענדיג זיך אויף א בעשלוס פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל, ארויסגעגעבען אנ'ענטשפרעכענדען צירקולאר.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער:
I
בלויע ראפסאדיע
אין די הויפט-ראלען:
JANET GAYNOR, CHASŁES FARRELL
II
„BANITO"
דער זאל איז צענטראל בעהייצט.
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

דער בריף-אויסטויש וועגען פעראייניגען די יודישע האנדווערקער-ארגאניזאציעס

פולער טעקסט פון די בריף

ווארשא 29 נאוועמבער 1933.

צום האנדווערקער פעראיין אין לאדז. פאלודניאווא נומער 4.

ד׳ ג׳ חברים!

ווי ס׳איז באקאנט פון די ידיעות פון דער פרעסע ווי אויך פון אייער בריף, האט אייער ארגאניזאציע א שטעלונג זיך צו פעראייניגען מיט אלע האנדווערקער אין לאדז, שאפענדיג איין ארגאניזאציע, פון גאנצען לאדזער האנדווערקערטום.

דער וויצע-פרעזעס פון צענטראל קאמיטעט פון אונזער פערבאנד ה׳ אדוו. ווייצמאן, וועלכער איז אויך פרעזעס פון אונזער עקספאזיטור פאר לאדזער וואיעוואדסטווע, איז אלס פארשטעהער פון אונזער צענטראלע, ווי אויך צוליב זיין אמט אין דער ארגאניזאציע בעהופט מיט אייך, צו פערהאנדלען וועגען דער פראגע פון דער פעראייניגונג אונז איז אויך בעוואוסט די איינשטעלונג פון ה׳ אדוו. ווייצמאן, וועלכער גייט אין דער ריכטונג צו דערפיהרען צו פערשטענדיגונג מיט אייך, און אזוי ארום צו פעראייניגען דאס גאנצע לאדזער יודישע האנדווערקערטום.

אין צוזאמענהאנג דערמיט בעטען מיר אייך אנצובינדען דירעקטע פערהאנדלונגען, מיט׳ן ה׳ אדוו. ווייצמאן, און מיר גלויבען, אז ביי א גוטען ווילען וועט געלינגען צו דערפיהרען דעם ענין צו אפאזיטיווער אויסגאנג און רעאליזירען די פראגע פון פעראייניגען די האנדווערקער־בעוועגונג אויפן געביט פון לאדז.

מיר בעמערקען, אז אין לעצטען פאל, ווען דאס אויבענדערמאנטע וועט זיך נישט איינגעבען וועט דאמאלס אונזער צענטראלע גרייט זיין צו געבען איהר מיטהילף, כדי דעם ענין אויף א גינסטיגען אופן צו דערלעדיגען.

אין דער זיכערקייט, אז איהר וועט אונזער דערמאנטע ווונש בעמען אין אכט, און זיך צופאסען צו איהם.

פערבלייבען מיר מיט דרך-ארץ
פאר׳ן עקזעקוטיוו פון צענטראלען יודישען האנדווערקער פערבאנד אין פוילען
פרעזעס (—) ה. ראסנער
ראטמאן, פון שטאט - ראט אין ווארשא.
דירעקטאר, (—) ה. פיערינג.

לאדז, דעם 25 דעצעמבער 1933.

צו ה׳ אדוו. ווייצמאן!

אנקניפענדיג אין בריף פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד אין ווארשא, וועגען פעראייניגען די לאדזער יודישע האנדווערקער, האלטען מיר, אז אמצוועקמעסיגסטען און אמשנעלסטען וואלט געקאנט די פעראייניגונג אדורכגעפיהרט ווערען, ווען יעדע פון די צוויי צדדים זאל דעלעגירען צו דריי פארשטעהער, וואס זאלען זיך פערנעמען מיט דער פראגע, מיר האבען אבסאלוט גארנישט דאגעגען, אז איהר זאלט אריין גיין אין דער דאזיגער דעלעגאציע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט בעטען מיר צו בעשטימען די פערזאנען און אונז מיטטיילען וועגען דער צייט און ארט פון די פערהאנדלונגען.

מיט אכטונג
צענטראלער יודישער האנדווערקער און קליין־אינדוסטריעלער פערבאנד פון דער לאדזער וואיעוואדסטווע, לאדז, פאלודניאווא 4.
פאר דער פערוואלטונג
פארזיצענדער (—) ד״ר ג. קרויש,
וויצע־פרעזעס און סעקרעטאר (—) ב. פריינד.

לאדז, 29־טען דעצעמב. 1933. 3

צום צענטראלען יודישען האנדווערקער און קל. אינדוסטר. פערבאנד אין לאדז, פאלודניאווא 4

זעהר געערטע הערען!

אין צוזאמענהאנג מיט אייער בריף פון 28־טען ד. ח. וועלכען איך האב דערהאלטען — ערשט נאך מיין לעצטער פעסטשטעלונג אין דער פרעסע. איז פאר מיר דער בריף נישט קלאהר איהר שרייבט, אז איהר ווענדעט זיך צו מיר — אין צוזאמענהאנג מיט׳ן בריף פון דער צענטראלע, דאן איז נישט דא קיין צדדים, דאן וואלט איך לויט׳ן מאנדאט וואס איך האב דערהאלטען פון דער צענטראלע פעסטגעשטעלט דעם טערמין פון א געמיינזאמע זיצונג און ארויסגעשיקט איינלאדונגען, אויב איהר רעדט וועגען צדדים, אז די צדדים זאלען האבען א קאנפערענץ, הייסט דאס, אז איהר רעזיגנירט פון דער פערמיטלונג פון דער צענטראלע, דאן דארפט איהר זיך ווענדען צו די האנדווערקער אויף זשעטא 10־א, אויף אנצוהויבען צו פיהרען די אונטערהאנדלונגען, — דאמאלס וועט זשעלאזנא 10־א דעלעגירען איהרע פארשטעהער, און איהר וועט אייך איבערצייגען צו קוואליפיצירען, צי מ׳ין פעהיג צו פיהרען די פעראייניגונגס־אונטערהאנדלונגען.

וועלענדיג פונדעסטוועגען אויספיהרען דעם מאנדאט וואס איך האב פון ווארשא דערהאלטען, ד. ה. צו פערמיטלען ביי דער פעראייניגונגס־אקציע, פון די לאדזער יודישע האנדוו. ווענד איך זיך צו אייך נאכאמאל מיט דער ביטע, מיר צו שיקען א קלאהרען ענטפער, וועלכער זאל מיר געבען די מעגליכקייט אנצוהויבען די אקציע, וועגען וועלכער מ׳רעדט אזוי פיל און אזוי לאנג, און זי ריהרט זיך נישט פון טויטען פונקט.

הערווארטענדיג אייער ענטפער,
צייכען איך מיט אכטונג
י. ווייצמאן.

שוין די טעג

הויבט זיך אן פרייטאג צו דרוקען אין „נייעם פאלקסבלאט"

דער נייער ראמאן,

וועלכער וועט אין אן׳אויסערגעוועהנליך שפאנענדער פארם געבען א בונט בילד פון די איבערלעבענישען, וואס עס האבען אדורכגעמאכט א רייה לאדזער יודען אין דעם פינסטערען מיטעל־אלטערליכען היטלער-לאנד.

מיט א פערכאפטען אטעם וועלען די לעזער פונ׳ם ראמאן נאכפאלגען דעם לויף פון די געשעהענישען אויף ביידע זייטען גרעניץ פון די שכנ׳ישע צוויי לענדער.

די ריהרענדע טראגישע ליבע פון א יונג דייטש קריסטליך מיידעל מיט א לאדזער יודישען יונגענמאן, וואס וועט געשילדערט ווערען אין דעם ראמאן, וועט זיכער פערבלייבען א דאקומענט פון אונזער פערפלאנטערטער, ווילדער צייט!

סענסאציאנעל, שפאנענד אריגינעל

וועט זיין

דער נייער ראמאן

אין

„נייעם פאלקסבלאט"

קינדערמאנ׳ס פאבריק ארבייט היינט

עס זענען צוריקגענומען געווארען בלויז די יונגע ארבייטער

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט די פירמע „יוליוש קינדערמאן", לאנקאווע 23, אפגעשטעלט אויף דריי וואכען די פאבריק, מיט׳ן אויסרייד, אז עס דארפען רעמאנטירט ווערען די מאשינען.

די ארבייטער האבען אבער אין א פאר טעג שפעטער בעקומען שריפטליכע מעלדונגען, אז זיי זאלען זיך שטעלען צו דער ארבייט היינט, דעם 2. יאנואר.

די מעלדונגען האבען אבער בעקומען בלויז די יונגע ארבייטער, און די אלטע - נישט.

די בע׳עולה׳טע האבען זיך געווענדט צו די פעראיינען ווענען אנ׳אינטערווענץ.

אנ׳עלטערער יוד איז אוועקגעפאלען פאר הונגער

(2) אויף פילסודסקיעגא לעם נומער 74 איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג דער 72-יאהריגער שלמה בערגער (יערא־זאלימסקא 12).

מען האט איהם אפגעפיהרט אין זאמאס־שפיטאל ביים שטאטישען זאמעלפונקט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצ־פערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קא־פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא 11 ליסטאפאד 86).

לעצטע 2 פארשטעלונגען

פון „באנדיט-דזשענטעלמען" אין „פילהארמאניע"

היינט דינסטאג אוונד און מארגען מיטוואך אוונד ווערט געשפילט די לעצטע 2 מאל די שטארק אויסגענומענע סענסאציאנעלע פיעסע אין 3 אקטען פון ח. זאגראניטשני „באנדיט-דזשענטעלמען" מיט בן-ציון וויטלער אין די הויפט-ראל.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 2-טען יאנואר 1934

7 — צייט-סיגנאל. 7,05 גימנאסטיק. 7,20 גראמאפאן, ידיעות. 7,40 גראמאפאן. 7,55 הויז-ווירטשאפט. 11,40 פרעסע, ידיעות. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 גראמאפאן, ידיעות. 12,35 גראמאפאן, ידיעות, 3,25 עקספארט. 3,30 קאמוניקאט. 3,40 פארטעפיאן-קאנצערט. 4,25 פ.ק א.-קעסטעל 4,40 רעפעראט. 4,55 קאנצערט. 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאטען פון לאדז. 6,00 — רעפעראט. 6,20 מוזיק-קעסטעל, 3,35 גראמאפאן, 7,05 פערשידענעס, 7,25 פעליעטאן, 7,40 ספארט, ידיעות, 8,00 אפערעטקע, 10,00 מוזיק, 11,00 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

Varieteé-Dancing

TABARIN

Narutowicza 20.

פון היינט גרויסער שלאגער-פראגראם!
ערשטקלאסיגע אטראקציעס!
פערגרעסערטער ארקעסטער
„The Weinroth Band"
אנהייב טעגליך „FIVE" פון 5—8
קאנסומציע 80 גר.
Music-hall פון 8—11
פון 11 ביז אינדערפריה
קאבארעט=דאנסינג
זעהר צוגענגליכע פרייזען!

איבערגעפאהרען א יודיש יונגעל

(א) אויף זגערזשער, נעבען נומער 57 האט אנ׳אויטא איבערגעפאהרען דעם 14-יאהריגען קלמן אסקאוויטש (פון פארזשעטשנא 11).

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

„צורעכט-געמאכט" צו ניי-יאהר

(2) אין דער טילוועסטער-נאכט האבען דורכגעהער אויף ראג וואלטשאנסקא און זשווירקי געפונען ליגען א שטארק צושטאכענעם מיט מעסערס דעם 31-יעהריגען סטאניסלאוו פודלאזש.

וואס מיט איהם איז געשעהן, ווער עס זענען די שולדיגע, און וואו ער וואוינט איז מען דערווייל נישט דערגאנגען, ווייל אין שפיטאל (אויף דער דרעוונאווסקא) ליגט ער נאך אלץ אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד.

געשטארבען דער מורה-הוראה ליבוש וויכסעלפיש ז״ל

נעכטען אין אוונד איז נאך א קורצער קראנקהייט נפטר געווארען דער מורה-הוראה הרב ליבוש וויכסעלפיש, א מיטגליד פון לאדזער ראבינאט.

דער נפטר איז אלט געווען 73 יאהר, האט זיך אויסגעצייכענט מיט גרויס חריפות און בקיאות, איז געווען שטארק אנגעזעהען אין די חסידישע קרייזען.

דער ועד הרבנים האט צוזאמענגערופען אויף היינט אין דערפריה א דרינגענדע זיצונג, כדי איינצואָרדנען ווי געהעריג די לויה, וועלכע וועט פארקומען היינט 1 בייטאג.

חבל על דאבדין!

יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט.

2000! מאן זענען געווען אין ווארשא אויף דער דאזיגער פארלעזונג 2000!

קיינער פון דער יודישער אינטעליגענץ אין לאדז וועט נישט פערפעהלען צו קומען

דינסטאג, ד. 9 יאנואר, 9 אוונט אין זאל פילהארמאניע (נארוטאוויטשא 20)

אויף דער איין איינציגער זעהר אינטערעסאנטער און אקטועלער

פארלעזונג

פון בעריהמטען יודישען היסטאריקער און עקאנאמיסט

יעקב לעשטשינסקי (פון בערלין)

א. ד. ט.:

„די טראגישע לאגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפאכע"

לייצן געבוי איבער די טעזען:

1) די פערצווייפלונג בײַ אַלע קלאסען פון יודישען פאלק, 2) די סבות פון דער שטארקער פערצווייפלונג בײַ יודען, אלס ביי נישט יודען, 3) דער פאשיזם און זײַנע עקאנאמישע סבות, 4) דער קאלאסאלער אויפשטײַג פון די דײַטשע יודען און זייער איצטיגע ירידה. 5) דער קריזיס און די צוגאב-צרות ביי יודען, 6) קלאסען-הארמאניע און אינטערעסען-דיסהארמאניע, 7) אנשטאט קלאסען-קאמף — נאציאנאלער קאמף, 8) אינטערנאציאנאליזם און ווירטשאפט, פאליטיק און קולטור, 9) די ירושה פון קאפיטאליזם אין יודישען לעבען, 10) די עליות און ירידות בײַ פערשידענע קלאסען, 11) סאציאלע און נאציאנאלע טעקלערס. 12) דער וואוקס פון דער ארבעטס-באזע בײַ יודען אין לעצטען יאהר-הונדערט, 13) די איבערגעקערהטע סאציאל״ע פיראמידע בײַ יודען, 14) די פאשיסטישע איבערגאנגס-עפאכע.

יעקב לעשטשינסקי איז ארויסגעשיקט געווארען פון דייטשלאנד צוליב זיינע ארטיקלען אין דער אמעריקאנער פרעסע וועגען היטלער-דייטשלאנד.

בילעטען פון 60 גראשען אן שוין צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע" (נארוטאוויטשא 20)

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

אויפטריטע פון

בן=ציון וויטלער

צוזאמען מיט׳ן גאנצען „פילהארמאניע"־אנסאמבל.

היינט, דינסטאג 9 אוונט און מארגען, מיטוואך, 9 אוונט פרייזען פון 70 גר. ביז 2.20

די לעצטע 2 מאל! גרעסטער שלאגער! / גרעסטע טעאטער=סענסאציע!
אויסערגעוועהנליכער ערפאלג! / רעקארד=סוקסעס!

די סענסאציאנעלע פיעסע אין 3 אקטען פון ח. זאגראניטשני

„באנדיט=דזשענטעלמען"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „פילהארמאניע"

אכטונג! ס׳ווערען פערקויפט פארשטעלונגען פאר געזעלשאפטען און פעראיינען צו צוגענגליכע פרייזען. ווענדעט זיך אין קאנצעלאריע פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

א קנאפער נוצען פאר האנד־ווערקער און קליינהענדלער

אין „דזשענניק אוסטאוו“ נומער 94 איז אפגעדרוקט די פעראָרדנונג פון פינאנץ־מיניסטעריום אין הסכם מיטן איבערן־מיניסטעריום וועגן הנחות ביים בעצאָהלען די פערלעגענע שטייערן. די דאָזיגע פעראָרדנונג רעגולירט דעם אופן פון בעצאָהלען די פערלעגענע שטייערן וואָס עס קומט פון סאַמן דריטען אָקטאָבער 1931. ס'איז שוין אדורך מעהר ווי א חודש צייט, און די פרעסע שרייבט כמעט יעדען טאָג וועגען דער פעראָרדנונג, אויף וואָס פאַרא אופן וויפיל און ווער עס געניסט פון די הנחות. און טאַקע אויף דעם פרט ווער עס וועט באמת גע־ניסען פון די דאָזיגע הנחות איז זיך כדאי אָפּ־צושטעלען:

די גאַנצע צייט זייט עס איז אָנגעקומען דער מוראדיגער קריזיס מיט אַלע זיינע פאָלגען, האָ־בען אַלע צווייגען וואָס האָבען באַר אַ שייכות מיטן ווירטשאַפטליכען לעבען אין לאַנד אויפמערקזאַם געמאַכט די מאַסגעבענדע קרייזען אַז עס מוז קומען אַ רעפאָרם אין שטייער־סיסטעם.

אַלע האָבען פערשטאַנען אַז דאָס איז אַ נויט־ווענדיגקייט. באַר עפּעס אַ געהיימנישפולע האַנד האָט ווי אויף צו להכעיס דעם ענין נישט געלאָזט ריהרען פון אָרט.

מיר ווייסען נישט צי די רעגירונג האָט נישט געוואָלט, אָדער נישט געקענט רעפאָרמירען דאָס סיסטעם, אַ פאַקט איז, אַז די פעלעגע שטייערן זענען אַ פועל יוצא פון די דאָזיגע אומשטענדען.

אָט אַזוי, האָט זיך דאָס ראָד געדרעהט אַרום דער דאָזיגער אַקס. ביז — ביז מ'האָט שוין דער־זעהען אַז אַזוי ווייטער גייען קען עס נישט. און, אַז מ'האָט שוין יאָ אָנגעהויבען אויף אַ רעכטליכען אופן צו ערלעדיגען די דאָזיגע ענינים, זענען אין דער ערשטער רייה געקומען אין בעטראַכט די „גרויסע“ די, — וועלכע האָבען אומעטום זייערע מליץ־יושר; וועלכע האָט איבעראַל אַ צוטריט.

דאָס סוחרטום און בפרט ס'קליינהענדלערטום איז געוואָרען דער שעיר לעזאזל ס'איז קלאָר אַז יע־דער בירגער דאַרף עהרליך צאָהלען זיינע פליכטען לגבי די מלוכה.

דאַגעגען איז אָבער געוואָרען אַזאַ סיסטעם אַז ביי אַלע געזעצגעבערישע רעגולירונגען איז דאָס סוחרטום בעהאַנדעלט געוואָרען אַזוי ווי אַ שטיפקינד.

ס'איז אַ פאַקט, אַז דאָס סוחרטום איז פראָגאַר צי־אָנעל אַמוועניגסטען שולדיג פאַר פערלעגענע שטייערן. דער סוחר און דער קליינהענדלער האָבען געמוזט צאָהלען. ווייל — ווייל דאָ האָט מען שטאַר־קער צוגעדרעהט די שטייער־שרויף, און ער האָט נישט געהאַט קיין שום שאַנסען זיך צו פערטיידיגען געגען דער שנעלער עקזעקוציע־פּראָצעדור.

אָט אין אַזאַ אַטמאָספערע איז די לאַגע געוואָ־רען אַזוי שווער — אַז אַ גרויסער טייל האָט פער־לוירען דעם באָדען אונטער די פיס, דער דאָזיגער טרויעריגער מצב האָט נאָך ריפּע געמאַכט דעם געדאַנק, אַז עס מוזען אונבעדינגט קומען פעררייכ־טערונגען.

און אין רעזולטאַט דערפון האָבען מיר די פער־אָרדנונג וועגען הנחות ביים בעצאָהלען די פעלעגע שטייערן. אַז מ'קוקט אַזוי אַדורך די דאָזיגע „עשרת הדברות“ זעהט מען אַז מ'האָט פאַר די, וואָס האָבען הײַנט און פאַבריקען געמאַכט גרויסע פריווילעגיעס: די קענען די פעלענע שטייערן אויסצאָהלען אין משך פון צעהן יאָהר מיט 4½ פראָצענט צינזען, אַ יאָהר, דאַגעגען די, וואָס זענען נישט קיין גבירים, און האָבען נישט קיין הייזער אָדער פאַבריקען וועלען מוזען אויסצאָהלען אין משך פון 3 יאָהר, מיט 6 פראָצענט צינזען אַ יאָהר.

איי וועט מען זאָגען: היתכן? דער פּאַראַגראַף 8 פון דער דאָזיגער פעראָרדנונג זאָגט דאָך קלאָר אַז — די וואָס מוזען אין משך פון דריי יאָהר אויס צאָהלען די שטייערן בעקומען געשענקט אַ פערט חלק פון חוב. יאָ דאָס איז אמת. אָבער — אויף דעם קען מען ענטפערען אַז פאַר „זבאָטשקעס“ עקזע קוציע־קאָסטען און צינזען האָבען די דאָזיגע כמעט אַזויפיל בעצאָהלט וויפיל זיי זענען שולדיג געבלי בען פאַר פעלענע שטייערן!

מיר וועלען אויך קאָנצענטרירען אונזער בליק אויף די פאַר אונז אַמייסטענס וויכטיגע 2 פּאַראַ גראַפען: בעמלוה דער פּאַראַגראַף 9 און 10־

אין פּאַראַגראַף 9 ווערט געזאָגט, דער ווער עס גיט צוויי מאָל צום טערמין נישט בעצאָהלען קיין ראַטעס — פערליערט דאָס רעכט אויף דעם געשענקטע 25 פּראָצ. שטייערן, אין פּאַראַגראַף 10 ווערט געזאָגט אַז די הנחות וועלען נישט אָנגע ווענדעט ווערען לגבי די, וואָס האָבען נישט גע־צאָהלט צוליב זייער שלעכטען ווילען; גאַר פשוט, אַז מ'האָט געקאָנט צאָהלען נאָר צוליב בייזווילינקייט האָט מען נישט געצאָהלט. זעלבסטפערשטענדליך אַז מיר וואָלטען זיך אויך בתשואות חן אונטערגעשרי בען מיט ביידע העגד אַז עס זאָלען טאַקע נישט געניסען פון די דאָזיגע הנחות אַזעלכע וואָס האָ־בען באמת געהאַט ביידוויליגע כוונות. אָבער מיט וואָס פאַראַ טערמאָמעטער וועט מען דאָס מעסטען וואו ס'איז באמת געווען ביידוויליגקייט?

אין אַלגעמיין האָבען די תקנות בעדאַרפט צו זיין וואָגיגערע ווי זיי זענען. מחמת די אָנווענדונג פון די דאָזיגע הנחות ענדערט נישט די פּראָצעדור פון די בידאיצטיגע פאַרשריפטען בנוגע דעם צאָה לען די לויפענדע שטייערן, וועלכע מוזען רעאַ־לידירט ווערען אין די פאַרגעזעהענע טערמינען. בע־מענדיג דאָס אַלעס אין בעטראַכט מוז מען קומען צום אויספיהר, אַז לויט אונזער אויפפאַסונג האָט מען לכל הפחות פאַר די קליינהענדלער, האַנדווערקער וואָס זענען יאָ שולדיג געבליבען פערלעגענע שטיי־ערן — די דאָזיגע שטייערן בעדאַרפט להלוטין צו שטרייכען.

אָט דאָס וואָלט פאַר די דאָזיגע עלעמענטען געווען אַ ישועה — און די איינציגע רפואה!

ליב פריים.

די פעראייניגונג פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז

ערקלערונגען פון פארזיצער פון דער לאדזער עקספאזיטור — אדוו. ווייצמאן און פון פארזיצער פון האנדווערקער־פערבאנד — ד"ר קראוש

מיט דער פראגע פון דער פעראייניגונג פון די לאדזער האנדווערקער איז ווידער געוואָרען שטיל, הגם די פראגע איז אזוי ברענענד. די וואהלען אין די האנדוועקער־קאמערן זענען אונ־טער די נאז, די נאוועלע צום צעכען־געזעץ איז שוין אריין אין קראפט, ס'האנדעלט זיך וועגען צוואנגס־צעכען, ס'איז פערהאן א פראגע וועגען עקספּערט, קרעדיטען און נאך אנדערע וויכטיגע ענינים. דאס לערנט נאך זעהט אויס גארנישט, און דער גוטער אנהויב, וועלכער איז געמאכט געוואָרען אין די אונטערהאנדלונגען איז ווידער געבליבען שטעהען אינדערמיט און מ'ווייסט נישט קיין טאלק. כדי ענטגילטיג אויפצוקלערען פאר דעם האנדווערקער־כלל, אין וועלכען צושטאנד די אונטערהאנדלונגען געפינען זיך, האבען מיר זיך געווענדעט צום וויצע־פארזיצער פון צענטרא־לען האנדווערקער־פערבאנד אין ווארשא, פארזי־צער פון דער לאדזער האנדווערקער־עקספאזיטור אדוו. ווייצמאן, און פון דער צווייטער זייט צום פארזיצער פון האנדווערקער־פערבאנד אין לאדז (פאלודניאווא 4), אז זיי זאלען זיך ארויסזאגען וועגען דעם ענין.

ה' אדוו. ווייצמאן

האט ערקלעהרט:

די אנפיהרער פון די האנדווערקער אויף פאלודניאווא 4, רעדען זעהר פיל וועגען דער פעראייניגונג, אבער קיין ממשות'דיגעס זעהט מען נישט. איך האב בשעתו בעקומען א מיטיילונג פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד אין ווארשא, אז איך זאל זיך בעמיהען אלס וויצע־פארזיצער פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד אין ווארשא צו־נויפצוברענגען ביידע צדדים, וועלכע זאלען אנהויבען אונטערהאנדלונגען וועגן פעראייניגונג, דערביי וואלט איך ביי די אונטערהאנדלונגען געווען נאר א פרי־וואטע פערזאן, וואלטען נישט געווען קיין שטע־רונגען ביי די אונטערהאנדלונגען איז דאך זעהר גוט, אויב יא, איז מיין ראל דערביי געווען, אז איך זאל פעסטשטעלען, אין וועלכע פונקטען די שטערונגען זענען פערהאן און דאמאלט וואלט די ווארשאווער צענטראלע אנגעהויבען די פערמיטלונג. איך האב ביי די אונטערהאנדלונגען נישט געקענט האבען קיין דעציזיע.

נאך פערשידענע פרובען צונויפצופיהרען די צדדים, האב איך ענדליך בעקומען א בריף פון דער פערוואלטונג פון פערבאנד, פאלודניאווא 4. דער בריף איז נישט קיין קלארער. אבער מ'קען פון איהם פערשטעהען, אז פאלודניאווא 4 וויל פיהרען דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט דער צענטראלע אויף ושעלאנא 10 און זיי וואלטען גארנישט בע־האט געגען דעם, אז איך זאל זיך געפינען אין דער דעלעגאציע פון זשעלאנא 10. דערויף האב איך געענטפערט, אז די פראגע דארף ענדליך א־ויסגעשטעלט ווערען קלאר און אז אויב פאלוד־ניאווא 4 וויל אונטערהאנדלונגען דירעקטע, זאלען זיי זיך ווענדען צו דער צענטראלע אויף זשעלאנא 10. צי איך וועל זיין אין דער דעלעגאציע אדער נישט, דאס איז אנ'אינערליכע פראגע. אין אזא סטאדיום געפינט זיך איצט די פראגע און ס'בלייבט צו ווינשען, אז ס'זאל ענדליך קומען צו די דירעקטע אונטערהאנדלונגען.

מיר האבען זיך דאן געווענדעט צום פאר־זיצער פון דער צענטראלע אויף פאלודניאווא 4

ד"ר קראוש,

וועלכער האט ערקלערט, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען פעראייניגען די יודישע האנדווערקער אין לאדז זענען אין פולען גאנג.

— איך וויל נישט געבען קיין לענגערע עפענטליכע ערקלערונגען וועגען דעם, ווייל איך רעכען, אז זיי וואלטען נאר געשטערט דעם נאר־מאלען גאנג פון די אונטערהאנדלונגען.

עקספערט־טעטיגקייט פון די לאדזער האנדווערקער

צוקערווארג־אויסארבייטונגען קיין אפריקא. — בערשטען־ און קארב־ארבייטען קיין האלאנד

אין לאקאל פון דער האנדווערקער־קאמער איז פארגעקומען א זיצונג פון דער סוב־קאמיסיע פאר עקספארט פון צוקערווארג־אויסארבייטונגען קיין אפריקא, אין דער זיצונג האבען אנטיילגענו־מען מצד די קריסטליכע צוקערווארג־פראדוצענטען ראטמאן יאראצקי און ה' גאסטאמסקי, מצד די יודישע — ה' קושמירעק, מצד דער האנדווערקער קאמער ד"ר קאצענבאגען.

די פראגע פון עקספארט פון לאדזער צוקער־ווארג־אויסארבייטונגען האט זיך גערוקט אויף אזוי ווייט פאראויס, אז ס'איז שוין צונויפגעריי געוואָרען א קאלעקציע, וועלכע וועט די קומענ־דיגע וואך ארויסגעשיקט ווערען די פעראינטערע־סירטע אפריקאנער עקספארטערען. די קאלעקציע איז א זעהר רייכע און ענטהאלט: שאקאלאד, צוקערווארג און קעקס־אויסארבייטונגען. די ווייטערדיגע ארבייט פון דער קאמיסיע געהט אין דער ריכטונג פון צונויפשטעלען פרייז־קוראנטען און קאלקולאציעס.

* * *

די ל אדזער האנדווערקער־קאמער האט בעקומען עטליכע אפערטען אויף עקספארט פון קארב־אויסארבייטונגען קיין האלאנד. ס'זאל דארט אויך זיין אנ'אפזאץ־מארק אויף בערשטען אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדווערקער־קאמער ארויסגעשיקט ענטשפרעכענדע בריף צו די פעראינטערעסירטע צעכען פון בער־שטען־מאכער און קארב־אויסארבייטונגען. נעהנטערע אינפארמאציעס קען געבען דער מלוכה'שער עקספארט־אינסטיטוט אין ווארשא, עלעקטאראלנא 2.

לאדזער קליינהענדלער וועגען נייעם פראיעקט

פון פערלענגערען דעם „ריטשאלט“ אויף אומזאץ־שטייער

אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פא־מארסקא 15 זענען אויף די וועכענטליכע שמועסען, בעריהרט געוואָרען פערשידענע זעהר אקטועלע פראגען, צווישען זיי אויך דער פראיעקט פון פי־נאנץ מיניסטעריום וועגען פערלענגערען דעם אומ־זאץ־שטייער אין פארם פון ריטשאלט. דער פראיעקט איז צוגעשיקט געוואָרען צו אלע האנדעלס־קאמערן, אז די לעצטע זאלען ארויסזאגען זייער מיינונג.

דער פראיעקט, וועלכער זעהט פאר, אז פון ריטשאלט קענען גענוסען אונטערנעהמונגען פון דער 2, 3, 4־טער קאטעגאריע האנדעלס־פאטענ־טען, 6, 7, 8־טע קאט. ארבייטס־פאטענטען, אין וועלכער דער יעהרליכער אומזאץ פאר די יאהרען 1930 און 1931 איבערשטייגט נישט 40,000 זל.

פון ריטשאלט קענען נישט גענוסען: 1) אונ־טערנעהמונגען, וועלכע זענען ענטשטאנען אין יאהר 1931; 2) ספולקעס און אנדערע אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען דעם פליכט צו פערעפענטליכען די יעהרליכע בעריכטען; 3) אונטערנעהמונגען, וועלכע וועלען פאר'ן 15/2 1934 מעלדען אין שטייער־אמט, דאס זיי פיהרען פון אנהויב יאהר האנדעלס־ביכער; 4) אונטערנעהמונגען, אין וועלכע דער אומזאץ פון סצאלירטע ארטיקלען איבערשטייגט 50 פראצ. פון גאנצען אומזאץ פאר די יאהרען 1930—1931 דאגעגען וועלען קענען גענוסען פון ריטשאלט אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען נאכ'ן 31/12 1930 געענדערט די פירמע, אויב זיי האָ־בען נישט געענדערט דעם כאראקטער פון דער אונטערנעהמונג. די שטייער־אמטען, האבען דאס רעכט צוצונעהמען דער אונטערנעהמונג דעם ריטשאלט, אויב דער אומזאץ פאר די יאהרען 1932 און 1933 זענען אין א גרויסער סתירה מיט די יאהרען 1930 און 1931.

אויב אנ'אונטערנעמונג וועט צוגעצויגען ווע־רען אויסצוקויפען א גרעסערע קאט. פאטענט, פער־לירט זי דעם ריטשאלט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז שבת אין אוונט פארגעקומען א קאנפערענץ פון די קליינ־הענדלער־פארשטעהער, אויף וועלכע ס'איז אנגענו־מען געוואָרען פאלגענדע שטעלונג:

פון ריטשאלט זאלען גענוסען אונטערנעה־מונגען, וועלכע עקזיסטירען פון יאהר 1931 און צום בערעכענען דעם שטייער זאלען דינען די יאהרען 1931 און 1932.

דער ריטשאלט שטייער זאל בערעכענט ווע־רען לויט דריי־פערטעל פראצ. נישט 1 פראצ.

אין פאר. 5 וועלכער דערלויבט דעם שטיי־ער־אמט, צוצונעהמען דעם צאהלער דעם ריטשאלט, אויב דער אומזאץ פאר די יאהרען 1932 און 1933 איז אין א גרויסע סתירה מיטן אומזאץ פאר די יאהרען 1930 און 1931 זאלען די ווערטער „גרויסע סתירה“ „גרויסער אונטערשיד“ בענויער אויפגעקלערט און בעגרעניצט געוואָרען. דער אונ־טערשיד דארף מינימום זיין 50 פראצ. גרעסער.

דער טערמין פון בעלייגען א רעקורס, זאל זיין ביזן 15/5.

ליקווידירט דעם ראט פון די האנדווערקער־קאמערן

אין צוזאמענהאנג מיט דעם נייעם געזעץ, לויט וועלכען אנשטאט דעם ראט פון די האנד־ווערקער־קאמערן ענטשטעהט א פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערן — ווערט שוין איצט ליקווי־דירט דער ראט. דער נייער פערבאנד פון די האנד ווערקער־קאמערן וועט נישט האבען קיין שום געמיינזאמעס מיטן ליקווידירטען ראט.

צו דער ליקווידאציע פון דעם ראט איז בעשטימט געוואָרען א רעווידיר־קאמיטע, וועלכע האט שוין פערענדיגט די ארבייט. דער ביזאיצטיגער דירעק־טאר פון ראט פון די האנדווערקער־קאמערן איז אפגעשטעלט געוואָרען פון זיין טעטיגקייט. די ליק ווידאציע פיהרט אדורך סענאר וויעכטאאוויטש.

יודישע ב[illegible] ביי ווינער אנטיסעמיטען און [illegible]שומדים-אריסטאקראטען

נאר דארף עס נישט ביי היינטיגע [illegible]ע צײ־טען קיין זכות אבות?

איך גלויב נישט ווי איהר, אבער איך, צום ביי־שפיל, דארף זעהר בויטיג, אז א באבע זאל זיך פאר מיר מיהען און זיין פאר מיר א מליץ־יושר נגאר מען דארף.

פאראן אבער מענשען, וואס ציטערען אז עפעס א באבע זאל זיך פאר זיי פלוצלונג בעמען מיהען.

דאס זענען משומדים־אריסטאקראטען און א זעלכע וואס שרעקען זיך, אז זייער יודישע עלטער־באבע זאל זיך פלוצלונג פאר זיי נישט „מיהען".

אַי, ציטערען זיי!

מילא פרומע יודען ווייסען וואס א באבע קען, ווען זי וויל באר, אבער זיי, די משומדים, האבען ביז איצט קנאפ וואס „געהאלטען" פון זייערע יו־דישע באבעס, איצט אבער, זינט דער היטלער־מגפה האבען די משומדים פלוצלונג דערפיהלט א מורא פאר דער יודישער עלטער־באבע דיערער.

די יודישע עלטער־באבע מיהט זיך טאקע פאר זיי, אבער נישט צום גוטען.

עס איז שווער זיך פארצושטעלען וואס עס טוט זיך אפ אין די „הויכע פענסטער" פון די ווינער אריסטאקראטען, סיי קריסטליכע סיי משומדים, סיי היטלער־אנהענגער און סיי אזעלכע וואס האבען א יודישען „צד" אין דער אריסטאקראטישער משפחה, עפעס א יודישע עלטער־באבע, א זיידען, אהער גלאט עפעס א באבע א טשוואק, עס געהען אן מאדנע מסירות, מיט רייסעגישען, מיט שפיאני־רען אין די פאמיליען־דאקומענטען. די אריסטאקרא־טישע היטלער־אנהענגער זוכען, פערשטעהט זיך, יודישע באבעס ביי זייערע געגנער, און זייערע געג־נער זוכען און געפינען טאקע אויך יודישע באבעס ביי די סאמע „פערפרענטע „ריין ־ ראסיגע" היטלע־ריסטען.

אזוי, צום ביישפיל, האט מען אויסגעגעבען א שטיק ווינער געשיכטע, אין וועלכע עס ווערט דערציהלט אז נישט קיין אנדערער ווי דער טרויעריג בעריהמטער ווינער יודען־פרעסער, קארל לוגער, דער בעשאפער פון דער מאדערנער אנטיסעמיטי־שער בעוועגונג, וועמעס שילער דער המן היטלער איז, שטאמט אליין אפ פון יודען.

דער היסטאריקער יעקב כהן, וועלכער האט געלעבט צוריק מיט פינף הונדערט יאהר, דערציילט אין דער כראניק פון די דעמאלסדיגע יודען־פערפאל־גונגען אין עסטרייך, אז דער יוד אליהו שטערען איז אין קלויסטער בייבורג פון די פויערים ערמארדעט געווארען און זיין ווייב, די יונגע אלמנה שרה, האט זיך געשמדט און געהייראט מיט דעם דארף־שמיד ביקאלאס לוגער, פון וועלכען זי האט געהאט האט פינף זיהן. אויך די קריסטליכע היסטאריקער אין די גלחים פון יענער צייט בעשטעטיגען אין די קירכען־ביכער דעמדאזיגען פאקט.

איז אט פון דעם שמיד ביקאלאס לוגער און זיין יודישער פרוי שרה דאס ארויסגעקומען, האט מען אויסגעפונען, קארל לוגער, וועלכער האט צו־ריק מיט פופציג יאהר, אלס פאלקס־לעהרער איז

וויען ארגאניזירט די אנטיסעמיטישע בעוועגונג און די קאטוילישע־אנטיסעמיטישע „קריסטליך סאציאלע פארטיי" וועלכע איז איצט די רעגירענדע פארטיי אין עסטרייך.

אין זיין אויטאביאגראפישען בוך „מיין קאמף" ריהמט זיך דער המן היטלער, אז ער איז, אלס אמט־סעמיט א טרייער שילער פון קארל לוגער.

לוגערס אייניקלעך זענען איצט אין ווין נאצ־ציס, פערברענטע היטלער־אנטיסעמיטען, שטעלט זיך זיין רויס אז זייער „ראסע" איז אויך נישט קיין „ארישע" און אז אין זייערע טריפהגע אדערען רינט א טראפען יודיש בלוט.

דערפאר האבען זיך די היטלעריסטען גוקם געווען און האבען אויסגעפונען א יודישע באבע ביי אייבעם פון די סאמע וויכטיגע פיהרער פון דער דעלביגער אנטיסעמיטישער „קריסטליך סאציאלער" פארטיי, ביי דעם געוועזענעם פינאנץ־מיניסטער און איצטיגען פרעזידענט פון דער רעגירונגס־באנק דר. וויקטאר קינבעק.

זיין ברודער, דער בעריהמטער מעדיצין פרא־פעסאר טעאדאר קינבעק, האט פון חרפה צוליב דער דאזיגער ענטדעקונג פערלאזט זיין שטעלע אלס אוניווערזיטעט פראפעסאר, אבער דעם נאצישען אוניווערזיטעט פרעזידענט גראף וועסלאוס גייס פאק, וועלכער האט געוואלט, אז דער פראפעסאר קינ בעק זאל אוועקגעהן צוליב דער „יודישער באבען" דינער האט דער פרעמיער־מיניסטער דאלפוס ארא־געזעצט פון זיין אמט און איז אוועק קיין בערלין.

די דאזיגע געשיכטע, דערציהלט מען, האט זיך געוויקעלט ביז צום פויפסט אין רוים.

וואס א יודישע באבע קען!...

פיל ערגער אפגעשניטען צוליב א יודישער באבען האט דער בעוואוסטער ווינער אנטיסעמיטי־שער מעדיצין־פראפעסאר ערנסט ווילהעלם מאיער וועלכער האט זיך איצט אין בערלין דערשאטען מיט זיין פרוי.

פראפעסאר מאיער, א זוהן פון דעם ווינער וועלט־בעריהמטען כירורג האנס האלסט מאיער, איז געווען א ווילדער אנטיסעמיט, א שרעקליכער יו־דען־פיינט, ער איז נאך צוריק מיט יאהרען אוועק קיין בערלין, וואו ער האט אנטיילגענומען אין דער היטלער־בעוועגונג און האט אנגעפירט די אנטיסעמיטישע מעדיצין דאקטוירים אין די רייהען פון די נאציס. פראפעסאר מאיער, וועלכער איז לעצ־

טענס געווען דער פארשטעהער פון בערלינער וועסט־ענד שפיטאל און אויך פון אן אייגענעם סאנא טאריום, האט גלייך נאך דעם היטלער־זיג זעהר שטרענג דורכגעפיהרט דעם „אריער־פאראגראף" און אהן רחמנות ארויסגעווארפען פון שטאטישען בערלי־נער שפיטאל אלע יודישע דאקטוירים, פראפעסארען און אנגעשטעלטע צוזאמען מיט די משומדים, און אזעלכע אויף וועלכע עס איז געפאלען א חשד אז זיי זענען נישט „ראסען־ריין", ער האט אויך גע שפילט א גרויסע ראל אלס אגיטאטאר פאר א יודען־באיקאט.

וואס זשע טוט גאט?

מיהט זיך פאר דעם אנטיסעמיט א יודישע באבע...

זיינע קאלעגען האבען דערשמעקט אז דער פראפעסאר מאיער איז נישט אינגאנצען „כשר" ראסע־ריין, האבען זיי טאקע ווי עס פיהרט זיך צווישען קאלעגען גלייך אנגעגעבען צום „רא־סען־אמט", א מסירהלע אויף׳ן פראפעסאר מאיער, דער אנטיסעמיט איז גענומען געווארען אויף׳ן צימ בעל: אזוי און אזוי... וואס הע־ט זיך עפעס מכח דער יודישער באבע טאלדע?... ער האט געלייקענט שטיין און ביין, ווער באבע, וואס באבע!... ס׳אליגען, האט ער געטענהט, ווי קומט צו איהם אזא מיוחסדי גען גרויסען אנטיסעמיט, א יודישע באבע יא?..

האט דער בערלינער „ראסע־אמט" אוועקגע שיקט א קאמיסיע קיין ווין, פון וואנען דער פרא־פעסאר שטאמט אפ. אום דא אויסצופארשען זיינע פאמיליען־דאקומענטען.

עס איז נישט געווען פיל צו פארשען. פון די פאמיליען־דאקומענטען האט מען גלייך אויסגעפונען אז פראפעסאר מאיער האט געהאט א ריכטיגע יודי־שע באבע, מיט אלע פיטשעווקעס, און בראדעוור־קעס, וועלכע ליגט אויפ׳ן יודישען בית עולם זינט די איז געשטארבען, אונז צו לענגע יאהר.

דער רעזולטאט פון דער דאזיגער ענטדעקונג איז געווען א שרעקליכער. דער פראפעסאר מאיער איז בעגאנגען זעלבסטמארד, ער האט זיך און זיין פרוי דערשאסען. דער אנטיסעמיטישער קולטור־מענש האט נישט געקענט אריבערטראגען די חרפה צו האבען א יודישע באבע אין דער משפחה, פון וועלכער, ער האט, אמת, געוואוסט, אבער ער האט די ארעמע באבעצע סיי פאר זיך אליין, סיי פאר דער וועלט פערלייקענט.

די דאזיגע ראסען.משוגעת ווערט פערשטענד־ליך ווען מען ווייסט אז היטלער האט אראגעזעצט פון זייערע קירכען שטעלע זעקס הונדערט עוואנ־געלישע גלחים, וועגען וועלכע דער „ראסען־אמט" האט אויסגעפונען אז זיי זענען נישט ראסען־ריין, אז אין זייערע אדערען רינט יודיש בלוט, וואס אנבע לאנגט די נישט ריין ראסיגע קאטוילישע גלחים, האט דער פויפסט אין רוים געשיצט זייערע קירכען־שטעלעס דורך דעם נישט לאנג צוריק געשלא־סענעם אפמאך מיט דער היטלער־רעגירונג.

דער אמת איז טאקע אז אין די הויכע פענסטער פון די קריסטליכע און יודישע אריסטאקראטען האט מען זיך זעהר געמישט מיט די טעפ.

אזוי, צום ביישפיל, איז דער ווינער באראן לוד־איס ראטשילד פערהייראט מיט דער גרעפין פעליציע קינסקי, דער פרינץ ליכטענשטיין, דער הערשער פון דער מלוכהלע „פירשטענטום ליכטענשטיין" אין די עסטרייכער אלפען־בערג, איז פערהייראט מיט דער יודישער באראנעסע ראזע פאן גיטמאן, וועל כע האט זיך געשמדט. באטירליך, דער גראף קארעב האף קאלערגי, וועלכער איז, איבריגענס, א יודען פריינד און דער פרעזעס פון א בונד געגען אנטי־סעמיטיזם איז פערהייראט מיט דער בעריהמטער דייטש־יודישער שוישפילערין אידא ראלאנד, אן אייניקעל פון אן אונגארישען רב, וועלכע איז אפילו נישט געשמדט.

די בעריהמטע ווינער אפערעזינגערין מאריא דזשעריצא, וועלכע איז אין אמעריקא א סטאר אין דער מעטראפאליטען אפערע און וועלכע געהערט אין ווין צו די אנטיסעמיטישער קאטוילישער כאר טיי איז פערהייראט צו דעם משומד באראן פאפער־פאדאגרי, וועלכער שטאמט אויך אפ פון רבנים און איז אין ווין א באנקיר.

א יודישע פרוי האט דער פירשט טענבורג־ליפע און דער באראן אייזען פאן אייזענאך איז א משומד און איז פערהייראט צו דער יודישער אק־טריסע לילי גרין.

ווען איך זאל דא וועלען אויסרעכענען אלע ווינער געמישטע היראטען, צווישען יודישע און קריסטליכע אריסטאקראטען, ווי דער צעטעל איז געווען געדרוקט אין „פראגער טאגעבלאט" וואלט עס פערנומען א שעהנע פאר זייטען.

אינטערעסאנט איז אויך דער פאקט, אז די ארי־סטאקראטישע משומדים און די קריסטליכע אריסטא־קראטען, וועלכע האבען וואהרשיינליך יודישע באַ־בעס אין דער משפחה, בעקעמפען צוזאמען מיט די יודען מיט דער גרעסטער ענערגיע דעם אנטי־סעמיטיזם.

ביי א באנקעט צו דעם צוועק וועלכער איז פארגעקומען אין הויז פון דעם משומד מאקס פאן לעווענשטיין, הויפט־רעדאקטאר פון דער גרויסער צייטונג „ווינער דזשורנאל" זענען געווען אנוועזענד אויסער פראמינענטע יודישע פערזענליכקייטען און משומדים אריסטאקראטען, אויך קאטוילישע ארי־סטאקראטען, א גאנצער צעטעל פון „ליכטיגע" פירשטען, גראפען, ריטער, באראנען, הויכע רעגי־רונגס בעאמטע און געוועזענע מיניסטארען, לוי־טער איינפלוסרייכע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען פערדאמט דעם ראסען־האס און געשאפען א קאמף שטימונג פון די „הויכע פענסטער" געגען דעם היטלער־בארבאריזם, זיי האבען גענוג אורזא כען צו זיין היטלער־געגנער.

מאסקוף.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און מעטסאוועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן. נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 47
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

ר. איזראעל
דירעקטאר אדאלף גאלד
128 ● סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

— און ווייטער ווייסט איהר שוין געוויס אלץ, האט די פרוי ראזען פערענדיגט.

— אמת, ווייטער ווייסען מיר שוין אלץ, מיר ווילען אייך נישט מעהר פייניגען מיט קיין פראגען, אלץ איז פאר אונז קלאהר, האט באנעצקי געענט־פערט, זייענדיג אין א געהויבענער שטימונג.

די פרוי ראזען האט זיך דערוויל אזוי ווי אויפגעטרייסעלט פון א שווערען קאשמאר, איהר מוט האט זיך אבער נישט געהויבען, זי איז נישט פרעהליכער געווארען. זי האט וועגען עפיס ערנסט געטראכט, איהר האט עפיס געפייניגט א שווערער געדאנק. דאס געשפרעך האט זיך אפגעהאקט, ס׳איז נישט געווען קיין טעמא מעהר צו רעדען, דאך האט באנעצקי געפרעגט.

— איהר זעהט אויס צו זיין נישט צופרידען, פרוי ראזען, וואס איז אייך?

— איך טראכט וועגען דעם, האט די פרוי געזאגט, צופרידען דערפון וואס מ׳האט איהר גע־שטעלט די דאזיגע פראגען, וואס ס׳וועט איצט ווערען מיט מיר, וואס וועל איך איצט טון, אבער בעסער געזאגט, וואס וועט מען מיט מיר טון?

— מיר זעהען נישט פאר אייך קיין שום שוועריגקייטען און קיין שום אונאנגענעהמליכקייטען. איצט איז אלץ קלאהר געווארען, אז איהר האט די פערברעכענס אויסגעפיהרט, נישט מיט אייער ווילען און נישט צוליב אייער שולד, איהר וועט דערפאר נישט פעראנטווארטליך זיין!...

— וועט דאס זיין ערגער פאר מיר. איך האב זיך צוגעוואוינט צו דעם געדאנק, אז מיין לעבען איז פערלוירען, איך האב רעזיגנירט, וויל איך בין איצט געבליבען עלענד און איינזאם,

איך האב זיך נישט מעהר צו ווענדען צו ווענדען און צו ווענדען צוריק צו געהען...

— אפשר וואלט איהר דאס איבריגע געלאזען אין א פריוואטען געשפרעך מיט מיר? האט באַ־נעצקי איבערגעריסען די רייד פון דער פרוי ראַ־זען, פיהלענדיג אז זי וויל רעדען וועגען איהרע אינטימע אינטערעסען און ריין-פערזענליכע אנגע־לעגענהייטען.

די פרוי האט איהם אנגעקוקט, אזוי ווי זי וואלט זיך אריענטירט, אז ס׳איז טאקע גלייכער, אז זי זאל אין דער אנוועזענהייט פון פרעמדע מענשען נישט וועגען דעם רעדען, זי האט פער־שטאנען באנעצקיס כוונה, אז ער וויל מיט איהר רעדען אויג אויף אויג און האט דעריבער ווייטער נישט גערעדט, ווארטענדיג ביז באנעצקי וועט איינארדנען דעם ענין.

די קאנפערענץ צווישען די פערזאמעלטע איז געווען פערענדיגט, די איבריגע ארבייט איז געבליבען פאר דער פאליציי, די פרוי ראזען איז מעהר נישט געווען נויטיג. טאקע איז אהיימגע־פאהרען צו זיך. דער פאליציי־קאמענדאנט איבער־געטען אין ציוויל מיט נאך עטליכע געהיים־אגענ־טען זענען אוועק אין־גראנד־האטעל אפווארטען גערסאנען, וועלכער איז זיכער אהינגעקומען, כדי אפצוווארטען אדא׳ן, האט ער דאך בעקומען א ידיעה, אז זי קומט קיין לאדז און וועט בלייבען אין „גראנד-האטעל". באנעצקי איז נישט מיטגע־גאנגען, ער איז דארט נישט געווען נויטיג, איהם איז צוהרליך געקומען אנ׳אפרוה, איבריגענס האט ער אין איצטיגען מאמענט נישט געוואלט איבער־לאזען די פרוי ראזען אליין, ער האט געוואלט

מיט איהר אינטימע רעדען, דאס איז געלעגען נישט בלויז אין איהר אינטערעס נאר אין אינטע־רעס פון איהם אליין אויך.

אין צימער איז פערבליבען באנעצקי מיט דער פרוי ראזען. ער איז צוגעגאנגען צו איהר, אנגענומען זי פאר ביידע הענד, איהר טיף ארייג־געקוקט אין די אויגען און צו איהר געזאגט.

— איצט זענט איהר געראטעוועט. ס׳דראהט אייך נישט קיין שום געפאהר. איהר דארפט פון זיך אויסווארצלען דעם געדאנק, אז איהר זענט א פערברעכערין, אדער זענט בעגאנגען א פערברע־כען. איהר זענט איצט פונקט אזוי ריין און אומ־שולדיג, ווי איהר זענט געווען פאר דעם פערברע־כען, ס׳הויבט זיך פאר אייך צוריק אן דאסזעלבע, און אפשר נאך א רוהיגערעס און בעסער לעבען ווי פריהער.

— ליידער נישט, דאס איז אונמעגליך, קיין רוהיג לעבען וועל איך שוין קיינמאל נישט האבען

— פארוואס זענט איהר אזוי פעסימיסטיש, פארוואס האט איהר אזוי שנעל רעזיגנירט.

— מיט אייך קען איך דאך אפען און אויפ־ריכטיג רעדען...

— געוויס, איך האלט, אז איהר האט זיך געדארפט איבערצייגען, אז איך האב פאר אייערט־וועגען זעהר פיל געטון אהן שום אינטערעס, נאר צוליב דעם ווילען, אז איהר זאלט קודם-כל געזונד ווערען און דאן ריינגעוואשען ווערען פון די שרעקליכע בעשולדיגונגען, וועלכע זענען אויף אייך ארויפגעווארפען געווארען.

— איך אנערקען דאס און גיב זיך ערשט איצט אפ א חשבון דערפון, וואס איהר האט פאר מיר געטון, דעריבער טאקע האלט איך, אז מיט אייך קען איך רעדען אפען און אויפריכטיג. איך בין שוין א פערלוירענע, די שרעקליכע פאסירונגען האבען מיך אראפגעפיהרט פון די רעלסען און איך געפין זיך אויף דעם שיידוועג. צוריק אין מיין הויז, צו מיין מאן, קען איך נישט געהען.

— פארוואס?

— דערפאר, ווייל מיין מאן האט זיך איני־גאנצען אפגעזאגט פון מיר, באלד ווי מ׳האט מיך ארעסטירט האט ער מעהר פון מיר נישט געוואלט וויסען און מיך מעהר נישט געוואלט קענען.

— נו, ער האט דאך געקענט מיינען, אז איהר זענט ווירקליך א פערברעכערין, א מערדערין.

— ער האט דאס נישט געקענט מיינען, ער האט דאס נישט געדארפט מיינען, ער האט גע־דארפט האבען אויך אזויפיל פערשטענדניש און פרובען צו דערגעהען די סיבות דערפון, דעמאלט וואלט ער אויך דערגאנגען דעם אמת. פארוואס האט איהר געהאט דאס געפיהל דערפאר? פארוואס האט הערמאן טאקע אפילו אויף איין מינוט נישט צוגעלאזען דעם געדאנק ווענען דעם, אז איך בין פעהיג צו ערמארדען מענשען, צו בעגנבענען זיי.

— און אויב איהר וועט איהם איצט מוחל זיין און ער וועט איינזעהען אייער אונשולד און אויך, אז ער האט שלעכט געגען אייך געהאנדעלט?

— וויל איך איהם אויך נישט מעהר קענען, איך וועל איהם גישט קענען אין די אויגען קוקען און דוכט זיך ער מיר אויך נישט, איבריגענס...

— וואס איבריגענס, וואס האט איהר נאך געוואלט זאגען?

— איבריגענס זענען מיר קיינמאל נישט גע־ווען געפאסט צו זיך. מיר בעזיצען גענענזעצליכע כאראקטערען און וועלען זיך קיינמאל נישט קענען פערשטעהען, אזוי ווי זיך ליבענדע מענשען פער־שטעהען זיך.

— און וואס פאר אנ׳אויסוועג זעהט איהר איצט, האט באנעצקי נייגיריג געפרעגט.

— זיך פונאנדערצוגעהען מיט מיין מאן, דעם גרויסאינדוסטריעלער יוליאן ראזען און איהם איבערלאזען זיין גרויס פערמעגען.

— און דאן?

— דאן, דאן ווייס איך נאך אליין נישט. אמת, איך וועל בלייבען איינזאם, אבער ס׳איז פאר מיר גלייכער אזוי צו לעבען ווי אין א צו־שטאנד פון אייביגען אונצופרידען און בייזקייט.

(פארטזעצונג קומט).

פארוואס פעראינטערעסירט זיך נישט די יודישע געזעלשאפט אין לאדז מיט דעם בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן?!

(בריף איז רעדאקציע)

אלס א מענש, וועלכער אינטערעסירט זיך שוין העכער 10 יאהר מיט דעם גורל פון יודישען זעלנער אין לאדז און פיל מיה שוין אוועקגעלעגט פאר זיין מאראליש-עטישער אויפהיהרונג און שאף פאר איהם א היימיש-יודישע אטמאספערע אין יום-טוב-ציים, נישט אומויסט דערווארבען דאנקבארקייט, סיי פון די יודישע זעלנער און סיי פון דער מיליטערישער מאכט — האב איך זיך לעצטענס נעהנטער בעקענט מיט דעם לעגיאן אויף דעם נאמען פון פאלקאווניק בערעק יאסעלעוויטש און מיט זיינע אנפיהרער און בין ממש איבערראשט געווארען. וואס הייסט? א אינסטיטוציע, וועלכע איז נישט פאליטיש פערפארבט, ערציהט יודישע יונגעלייט אלס שטאלצע זיהן פון יודישען פאלק, צוגעבונדענע קינדער צו דער טראדיציע און גלייכצייטיג געטרייע בירגער פון דער פוילישער מלוכה, וואלט דאך געדארפט בעשטיצט ווערען אויפ׳ן הוכסטען שטייגער, דורך דער יודישער געזעלשאפט, פשוט אלס רעטונגס-אינסטיטוציע פאר דער היינטיגער יודישער יוגענד.

לסוף ווייזט זיך גאר ארויס, אז די יודישע געזעלשאפט, שטעהט פון דערווייטענס און האט נישט די מינדעסטע פערשטענדנישפאר דער דאזיגער יודיש-מלוכה׳שער אינסטיטוציע. ווען איך פערטראכט זיך טיף אין די אידעאלען פון דעם בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן און פערשטעה ווי וויכטיג זיין עקזיסטענץ איז נויטיג סיי פאר יודען אין פוילען און סיי פאר דער פוילישער מלוכה, קען איך זיך פשוט נישט איינהאלטען און רוף אויס יודישע געזעלשאפט וואו ביסטו?!

משה אבא עפשטיין.

באראכאוו-אקאדעמיע אין פילהארמאניע-זאל

שבת פריה איז פארגעקומען א גרויסע טרויער-אקאדעמיע אין פילהארמאניע-זאל, געווידמעט די 16-טע יאהרצייט פונ׳ם טעארעטיקער און גרינדער פון דער אלוועלטליכער „פועלי-ציון“-בעוועגונג, בער בארכאוו.

די אקאדעמיע עפענט דער „שטערן“-ארקעסטער מיט דער „פ.-צ.“ „שבועה“.

אין נאמען פון די לאדזער לינקע „פ.-צ.“ עפענט די טרויער-פייערונג ה׳ מיטעק, וועלכער שטעלט זיך אפ וועגען דער דאטע פון 17-טען דעצעמבער, וואס איז געווארען א דין וחשבון פון דער יודישער ארב.-בעוועגונג.

דער „יוגנבאר“-כאר האט געזונגען מיט גרויס ערפאלג איינינע ארבייטער-לידער אונטער דער לייטונג פונ׳ם דיר. הערץ רובין.

מיט א לענגערן רעפעראט איז ארויסגעטרעטען דער בעוואוסטער „פועלי-ציון“-פיהרער ה׳ זרובבל פון ווארשע, וועגען „בארכאוויזם אין דער היינטיגער תקופה“.

דער רעדנער האט געשילדערט אין פארביגע שטריכען די פערזענליכקייט פון ב. בארכאוו׳ן אויף אלע געביטען פונ׳ם יודישען ארבייטער-קאמף.

צום סוף האט ה׳ זרובבל אפעלירט צום גרויסען פערזאמעלטען ארבייטער-עולם צו שטיצען און פערארייבינען אין שייכות מיט דער 16-טער יאהר-צייט די אקציע, וואס צילט אויפצובויען דאס „בארכאוו-הויז“ אין תל-אביב.

דער בעליבטער דיכטער משה בראדערזאן האט רעציטירט מיט גרויס ערפאלג צוויי לידער: „וואנדערונג“ און פערשאלטען זאלט איהר זיין“.

צום סוף האט דער „יוגנבאר“ דעמאנסטרירט מיט דעם אויסרוף: „פאר׳ן בארכאוויזם — שטענדיג גרייט“.

דער „שטערן“-ארקעסטער האט פערענדיגט מיט׳ן „אינטערנאציאנאל“.

„דער קאלאסאלער אויפ[illegible] פון די דייטשע יודען און זייער איצטיגער ירידה“

„דער קאלאסאלער אויפשטייג פון די דייטשע יודען און זייער איצטיגע ירידה“ — דאס איז איינע פון די טעמען פון איינציגען רעפעראט פון בעריהמטען יודישען היסטאריקער יעקב לעשטשינסקי, וואס קומט פאר ביי אונז אין לאדז דינסטאג דעם 9-טען יאנואר אין פילהארמאניע א.ד.ט. „די טראגישע לאגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפאכע“. יעקב לעשטשינסקי, וועלכער איז בעריהמט אלס פארשער פון דער יודישער עקאנאמיק, האט א לאנגע צייט געוואוינט אין דייטשלאנד און קען די דארטיגע פאליטישע פערהעלטנישען סיי די אלגעמיינע און סיי די ספעציפיש-יודישע, וועט אין זיין אינהאלטסרייכען רעפעראט בעהאנדלען דאס פראבלעם פון דער לאגע פון די דייטשע יודען פון פאר דער היטלער-רעגירונג און זייער איצטיגען מצב.

מעלדונגען

געזעלשאפט קולטור-ליגע, לאדוש.
הנחה-בילעטען אין שטאטישען טעאטער
אין קינאס און אויף קאנצערטען.

די צענטראל ארטיסטישע אפטיילונג גיט ארויס הנחה-בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען אין שטעטישען טעאטער צו זעהר ביליגע פרייזען. די אפט. גיט ארויס אויף אלע טעג הנחה בילעטען אין די בעסטע קינאס ביי אונז אין שטאט. די הנחות זענען אויף אלע סעאנסען און אויף אלע פלעצער.

מאנטאג, דעם 8-טען ד. ח. 1-טע לעקציע פון פראמדע שפראכען

מאנטאג, דעם 8-טען הויבען זיך שוין אן די לעקציעס פון די פרעמדע שפראכען.

דער וואס וויל זיך נאך פערשרייבען מוז דאס מאכען ביז שבת דעם 6-טען אין אווענד.

גלאך אנהויבען די לעקציעס וועלען קיין איינשרייבונגען נישט אנגענומען ווערען.

[illegible] א פאר ארבייטער.

[illegible]ע סעקציע ביי דער געז. „קולט[illegible] א קורס פון עספעראנטא פאר אנפאנגע[illegible] צאהל פאר׳ן גאנצען קורס קאסט 5 זל. איינ[illegible] געלד נאר 50 גראשען.

[illegible]בונגען ווערען נאך אנגענומען. [illegible]ען, איינשרייבונגען און אינפאר מאציע [illegible] סעקרעטאריאט פון „קולטור-ליגע“ זאכאדניא 68 (אפאנם פארטער) טעל. 191-15 יעדען טאג פון 10 — 3 און פון 4.30 ביז 9.30 אווענד שבת און זונטאג טעטיג אהן איבעררייס.

הנחה בילעטען אין שטאטישען טעאטער

די קולטור-קאמיסיע ביי דער בארכאוו ביב ליאטעק אל. קאשטשושקי 9 טעל. 50-191 גיט ארויס הנחה-בילעטען אין שטאטישען טעאטער, קינאס און אין פילהארמאניע.

די הנחות זענען זעהר בעדייטענדע און זענען שטענדיג גילטיג.

דינסטאג דעם 2-טען און פרייטאג דעם 5-טען צווי גרויסע הנחה פארשטעלונגען אין שטאטישען טעאטער צו זעהר ביליגע פרייזען פון 30 גר. ביז 190.

שבת דעם 6-טען יאנואר פון 10,30 ביז 4 נ. מ. קומט פאר אין קינא „ראקעטא“ (שענקעוויטש 40) 3 גרויסע הנחה סעאנסען. סיועט געגעבען די פרעכטיגע קאמעדיע

„Urwis z Hiszpanji”

דער פרייז פון בילעטען פון 25 גר.

דער סעקרעטאריאט פון דער ביבליאטעק איז טעטיג יעדען טאג פון 10—2 און פון 4—10 אין אווענד אויף אל. קאשטשושקי 9 טעל. 50-191.

גראסער - ביבליאטעק אין לאדז, זאכאדניע 68.

דער חודש יאנואר איז דערקלערט געווארען אלס ווערבירחודש פאר נייע לעזער. אין דער ביבליאטעק געפינען זיך די נייעסטע אויסגאבען אין דער יודישער און פוילישער שפראך, רייכע קינדער - אפטיילונג, חודש - אפצאהל פון 40 גר. אן. ביים איינשרייבען זיך אין דעם חודש — גרויסע הנחות. די איינשרייבונגען קומען פאר יעדען טאג פון 1 ביז 3 באכמ. און 6 ביז 10 אווענד, שבת פון 10 ביז 2. און פון 5 ביז [illegible] אווענד.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנם ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

עס ווערט געברויכט צו מענער-בעשטעלט ערשטע סארט א קוואליפיצירטער וואכען-מענש. זאפארט זיך צו מעלדען צו ב. אייפער, פליסאצקא 3 (פריהער גראסמאנא)
7114

לאקאלען

אנ׳ארט צו שלאפען אפצוגעבען פאר 2 פריילינס. פאמארסקא 40, וו. 17. פארטער.
7117

א קליין מעבלירט צימער פאר א יונגערמאן צו שלאפען איז אפצוגעבען. פיעטריקאווער 16, וו. 30.
7116

פון זאפארט צו פערמיטען א ערשטקלאסיגע וואוינונג פון 2 צימער און קיך מיט פארצימער און אלע בעקוועהמליכקייטען, 2-טער שטאק, זוניגע וואוינונג, ווי אויך 4 צימער מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. - צו ערפאהרען לימאנאווסקיעגא 14, ביים ווירט.
7106

פערשידענעס

א פעהיג מעדעל פון א בעסטערער היים, פון דער פראווינץ, וועלכע האט געענדיגט א פאלקס שול, זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נאר נישט זיין נעגען א קליינעם געהאלט. צו ערפאהרען 11-טער ליסטאפאדא 20, וואוינונג 64.

דיפלאמירטע פיעלעגניארקע נעהמט אן זאסטרזשיקען, מאסאושען, אויך דיזשוירירען. טעלעפאן 118-94.

עס איז געפונען געווארען א בינט שליסלען. אפצונעהמען אין אדמ. געגען צנאנס-קאסטען.
7118

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען צרשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור ביי קערש, סקווערקאווא 15

אכטונג, ציימונגס-פערשפרייטער
ביים צענטראלען קליינהענדלער-פאראיין (פאמארסקא 15)
מיר דערמאנען די ג׳ מיטגלידער, וועלכע האבען בעקומען ביים פאראיין א אהן-פראצענטיגע הלואה ביי א לעכערליך קליינע ראטעס-אויסצאהלונג פון 1 ביז 2 זלאטיס וועכענטליך, אז זיי זאלען די ראטעס פינקטליך צאהלען אזוי ווי זיי האבען זיך פערפליכטעט, ווייל צוליב די בעגרעניצטע געלד-מיטלען און די נישט-איינגעצאהלטע ראטעס, איז די פערוואלטונג געצוואונגען זיך צוריקצוציהען פון ווייטער ענטגעגענצוקומען די פריש-אנגעקומענע בקשות אויף הלואות, און דעריבער ווענדען מיר זיך צו אייך, חברים און צו אייער געוויסען, אז צוליב אייער טובה וועגען דארפט איהר זעהן פינקטליך די ראטעס צו צאהלען, ווייל אין נעגענפאל וועלען מיר זיין געצוואונגען צו ציהען די נויטיגע און ווייטגעהענדיגסטע קאנסעקווענצען, וועלכע וועלען אייך קיין כבוד נישט מערשאפען.
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

שנעלער אויסהויף פון פאטענטען און רעגיסטריר - קארטען פאר דעם יאהר 1934
אין ביורא
ב. מאז,
פיעטריקאווער 10

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפעראנקעס, היילט זשילאקעס א.א.וו.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו
לעטשניצע-פרייזן.

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

רוטיגירטע
קראנקען-שוועסטער
נעמט אן:
דיזשורען, מאסאזשן און איינשפריצונגען.
טעלעפאן 157-49

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פים.

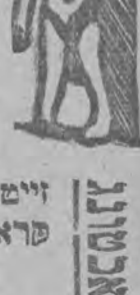

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט ארויס אין דעם פים איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנאכען ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע נעמענע היילבאנדאזשען בעוועגליכע: זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע היילגארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פים און פלאטפים, ווי אויך קינסטליכע גומענע פים.
עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

אכטונג

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

היערמיט דריק איך אוים מיין בעסטען און הערצליכסטען דאנק דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד. ספעציאליסט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, פארטער, פראנט, פאר זיין גרויסע מיה און וואונדערבארע היילונג, וואס ער האט צוגעטיילט מיין 5-יעהריג מגבערלאז קראנק טעכטער׳ל, וועלכע האט נישט געקאנט ארומגעהן און מעהרערע כירורגען האבען פערארדענט אייניגע יאהר צו ליגען אין גיפס. יעדאך ווי נאר דער ספעצ. דיר. י. ראפאפארט האט נאר אנגעהויבען מיין געפעהרליך קראנק קינד צו בעהאנדלען, איז זי געווארען באמת געראטעוועט. מיט זיין פאבקונדיג און צוועקמעסיג אנגעלעגטע ארטאפעדישע הייל-גארסעט, איז מיין קינד אזוי געהיילט געווארען, אז זי בעקומט זיך אויסגעצייכענט און פיהלט זיך זעהר גוט. פאר זיין פארטרעפליך בעהאנדלונג צו מיין קינד בלייב איך איהם אייביג פיל דאנקבאר.
(—) Herman Edward Lebrecht, Friedhofsverwalter
Łódź, Zgierska 127.
דער דאזיגער דאנק-בריף איז ביים רעיענט ראסמאן אין לאדז אונטער רעפ. נומער 2988 אין אויגוסט 1932 בשטעטיגט. (10)

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר׳ן טעקסט—[illegible] פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר.	אין דער זייט שפאלטען	
אין טעקסט—40	—60	4
זאכ׳ן טעקסט—12	—18	

איבער דער שטארם 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערזוריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און פייגאכס.

Za wydawnictwo „Naier Folksblat”, spółka z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
[illegible]ankami i druk. rotac. „Naier Folksblat”, Piotrkowska 86.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman